Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 19 (741) ГОД XV БЕЛАСТОК 10 МАЯ 1970 г. ЦАНА 60 гр.

У ДЗЕНЬ ДЗЕЯЧА КУЛЬТУРЫ

Вясна Беларускага Таварыства

Культурна-асветная праца Беларускага таварыства шырокім, штораз шырэйшым рэхам адбіваецца ў агульнаваяводскім і агульнапольскім культурным жыцці.

У майскія дні — Дні асветы, кніжкі і прэсы, калі аглядаемся на нашыя культурныя здабычы і робім новыя планы, таксама трэба падкрэсліць і новыя дасягненні Беларускага грамадска-культурнага таварыства. Тым больш важнае гэта, што 1969 год для Беларускага таварыства быў, у пэўным сэнсе, годам пераломным. Шырока разгарнула яно крылы сваёй дзейнасці, паявіліся новыя напрамкі. Пра Беларускае таварыства ўсё больш гаворыцца, а імя нашага таварыства ўсё часцей паяўляецца ва ўсіх культурных мерапрыемствах.

Жыва і цікава пачаўся 1970 год для Беларускага таварыства. З гадавой справаздачы БГКТ запісваем словы — тэзісы: «У нашай палітычнай працы стаім на грунце патрыятычна-інтэрнацыянальнага выхавання з поўным пашанаваннем нацыянальнай прыналежнасці, сваёй мовы, звычаяў і традыцый. Так выхаваны чалавек будзе сапраўдным патрыётам сацыялістычнай Айчыны».

Паспрабуем запісаць тут некаторыя важнейшыя навіны ў дзейнасці БГКТ за 1969 год. Арганізаваўся аддзел БГКТ у Гданьску. Існуючыя дагэтуль два павятовыя аддзелы БГКТ на Беластоцкі павет аб'ядналіся і сядзібай іх стаў горад Беласток. На 7,2 працэнта ўзрасло аплочванне членскіх складчын. Таварыства прыняло велізарны ўдзел у святкаванні 25-годдзя ПНР. Было яно адным з галоўных арганізатараў гэтага святкавання ў Гайнаўскім і Бельскім паветах. Ім былі арганізаваны вялікія народныя фестыны, форма, якую дагэтуль прапагуе толькі БГКТ, навязваючы гэтакім чынам да традыцый народных сходаў, кірмашоў, мітынгаў і г.д.

У Гайнаўскім павеце беларускія фестыны пабілі ўсе рэкорды папулярнасці.

Пра шырокія кантакты і супрацоўніцтва нашага таварыства з усімі арганізацыямі «Ніва» неаднойчы ўжо пісала. Гэтая вялікая акцыя, пачатая новым кіраўніцтвам Беларускага таварыства, адразу дае вынікі, гэта перш за ўсё ўзрост ролі і аўтарытэту беларускай арганізацыі ў грамадска-культурным жыцці ваяводства. Профіль працы самога таварыства змяніўся. Чытаючы дакументы БГКТ, цяпер на кожным кроку бачым падкрэсліванне нашых краёвых падзей і культурных мерапрыемстваў. Над усімі пачынаннямі БГКТ знікае атмасфера замкнутасці, адасобленасці і даўнейшай маргінальнасці. Праезнымі сталі ўсе дарогі, якія вядуць ад таварыства і да таварыства. Без лішніх прыкрас варта вясеннімі майскімі Днямі асветы, кніжкі і прэсы адзначыць гэты светлы і аптымістычны для беларускай дзейнасці факт.

Вынікам новых жывых размоў было стварэнне таварышам куратарам секцыі беларускага школьніцтва пры акруговым метадычным цэнтры ў Беластоку. Вялікія размовы правяло Галоўнае праўленне з міністрам асветы і вышэйшага школьніцтва. Пачаліся яны ў канцы 1969 года. Рашэнне міністра аб арганізаванні ў Беластоку пры філіяле Варшаўскага ўніверсітэта аддзялення беларускай філалогіі запішам ужо да дасягненняў 1970 года.

Працяг на стар. 4

Савецкі воін — вызваліцель. Галоўны манумент помніка воінам Савецкай Арміі, загінуўшым у баях з фашызмам, пабудаваная ў Берліне. Аўтар помніка — вядомы савецкі скульптар Яўгеній Вучэціч.

* * *

Стаіць гранёны абеліск гранітны,
Вартус пабрацімаў вечны сон,
Прахожаму здалёку ён відзён
На светлым фоне цішыні блакітнай.

Не захавалі нам нямыя пліты
Нічога, апрача саміх імён.
Напластаваннем новых дат і дзён
Пачуцці, думы воінаў прыкрыты.

А кожны з іх не толькі быў салдат,
А нечы бацька, сын, ці муж, ці брат,
Ці проста самы блізкі друг сардэчны...

Іх нездарма хавалі ля дарог:
Ваўдроўнікі тут слухаць будуць вечна
Кароткага жыцця бясконцы эпілог.

Хведар Жычка

БГКТ хроніка

■ Прэзідыум Галоўнага праўлення БГКТ у сваім памяшканні 18 красавіка арганізаваў урачыстую акадэмію, прысвечаную 100-ай гадавіне з дня нараджэння У. І. Леніна. З цікавым і змястоўным дакладам выступіў член прэзідыума ГП доктар Аляксандр Баршчэўскі. Пасля даклада былі праслуханы грамплацінкі з прамовамі Леніна. Быў высветлены таксама савецкі фільм пад загалоўкам «Ленін у Кастрычніку».

■ 19 красавіка гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку падрыхтаваў урачысты вечар з нагоды 130-ай гадавіны з дня нараджэння вялікага беларускага пісьменніка Францішка Багушэвіча. Аб жыцці і творчасці пісьменніка расказала Ада Чэчуга. Затым выступілі члены дэкламатарскага гуртка Анатоль Казмерчук, Аня Шапір і Вера Кандрацюк. У праграме былі творы Ф. Багушэвіча «Дзе чорт не зможа, там бабу пашле», «Бот не роўна дзеле», «Ясна вяльможнай пані Ажэшка», «Песня» і «Лютня Айчыны».

■ У пачатковай школе ў Астраўку сакольскі аддзел БГКТ арганізаваў агляд драмгурткоў з беларускім рэпертуарам. Узяло ўдзел 9 драмгурткоў. Першае месца здабылі самадзейнікі з Сухініч і яны будуць прадстаўляць Сакольшчыну на аглядзе ў Беластоку. Выступалі яны з п'есаю Сакрата Яновіча «Люцынка-інжынерыха».

■ Асноўнай тэмай пасяджэння прэзідыума ГП была абмяркоўка спосабаў далейшага збірання і забеспячэння экспанатаў для беларускага этнаграфічнага музея БГКТ у Белавежы. З абшырнай інфармацыяй на гэтую ж тэму выступіў кіраўнік гэтага музея Уладзімір Гацута.

■ 18 красавіка ў гданьскім аддзеле БГКТ адбылася ўрачыстая акадэмія, прысвечаная 100-ай гадавіне з дня нараджэння Леніна. З дакладам выступіла сакратар аддзела Анна Красько. Мастацкую частку падрыхтавала настаўніца Галіна Кулакоўская. У праграму ўвайшлі беларускія вершы і песні аб Леніне. У акадэміі ўзялі таксама ўдзел намеснік старшыні гарадской рады нарадовай у Гданьску Фердынанд Мацкевіч і кіраўнік культурна-асветнага аддзела ГП Уладзімір Паўлоўскі.

■ Эстрада ГП «Лявоніха» 18 красавіка выступіла ў клубакавярні прафсаюзаў у Беластоку, а 20 красавіка — на Ленінскай акадэміі ў Граеве.

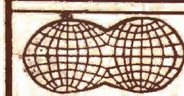
■ 16 красавіка ў вёсцы Зубры ў Беластоцкім павеце адбыўся сход гуртка БГКТ. На ім было прынята ў рады беларускай арганізацыі 9 новых членаў. Гуртток налічвае зараз 28 асоб. На гэтым сходзе было выбрана таксама новае праўленне гуртка ў наступным складзе: Галіна Клебус — старшыня, Зінаіда Смолей — сакратар, Крысціна Гайдучэня — скарбнік. У сходзе ўзяў удзел сакратар беластоцкага аддзела БГКТ Янка Цялушэцкі. Ён правёў конкурс ведаў аб Леніне.

■ На сходзе гуртка БГКТ у Пяньках (17.IV.) членскія дэкларацыі падпісала 9 чалавек, і гурток БГКТ аб'ядноўвае цяпер 16 жыхароў вёскі. Удзельнікі сходу абмяркоўвалі ўсе хвалюючыя справы дзейнасці гуртка, а таксама часткова змянілі склад праўлення, у якое ўвайшлі Янка Азябла — старшыня, Уладзімір Цыванюк — сакратар і Аляксандр Бельскі — скарбнік. Сход закончыўся конкурсам ведаў аб Леніне. Правёў яго сакратар беластоцкага аддзела БГКТ Янка Цялушэцкі. (мх)

Прыгранічная Кузніца. Вялікі мітынг польска-савецкай дружбы. Глядзіце на стар. 3 фотарэпартаж.

Падзеі ◇ Здарэнні ◇ Факты ◇ Каментарыі ◇ Весткі

СВЕТ

АБ АДНОЙ ДАКТРЫНЕ

Амерыканскія інтэрвенты супольна з сайгонскімі войскамі расшыраюць агрэсію ў Камбоджы. Злучаныя Штаты парушылі суверэнітэт яшчэ адной незалежнай краіны Азіі. Амерыканскія імперыялістычныя кругі, расшыраючы брудную вайну на ўвесь Індакітайскі паўвостраў, груба парушаюць Жэнеўскія дагаворы з 1954 года.

Нядаўна (30.IV) прэзідэнт Ніксан выступіў па радыё і тэлевізіі. Заявіў ён афіцыяльна аб уступленні войск ЗША на камбаджанскую тэрыторыю. Ніксан гэтым самым практычна прадэманстраваў сваю шырока разрэкламаваную «гуамскую дактрыну». Аб чым толькі не гаварылася ў Вашынгтоне ў сувязі з гэтай дактрынай! Гаварылася аб тым, што ЗША маюць «пакінуць» Азію, і што «ЗША маюць быць менш прысутнымі» на гэтым кантыненце, і аб тым, што ад сёння «азіяцкія справы будуць вырашаць самі азіяты». Цяпер усяму свету, як ніколі, ясна, што думалася, гаворачы пра гэта. Злучаныя Штаты пашыраюць сваё ваеннае ўмешванне ў Індакітаі, уцягваючы ў свае аванцюры ўсё новыя краіны.

Рашэнне прэзідэнта Ніксана аб агрэсіі ў Камбоджы азначае, што Вашынгтон пайшоў па раней назначанаму плану павелічэння напружання ва ўсёй Паўднёва-усходняй Азіі.

СТВОРАН ССМ СЛАВАКІІ

На прайшоўшай тут агульнаславацкай канферэнцыі створана новая маладзёжная арганізацыя — Сацыялістычны Саюз моладзі Славакіі (ССМС). Прыняты статут саюза, у якім гаворыцца, што ССМС будуецца па прынцыпах марксізма-ленінізма, на прызнанні кіруючай ролі Камуністычнай партыі Чэхаславакіі. У сваёй дзейнасці саюз будзе выкарыстоўваць вопыт маладзёжных арганізацый сацыялістычных краін, і перш за ўсё — Ленінскага камсамолу.

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

У большасці капіталістычных краін няма агульнадзяржаўнай сістэмы аховы мацярынства і дзяцінства. З 50-ці амерыканскіх штатаў у шасці па закону жанчынам пры цяжарнасці даецца водпуск на 6—8 тыдняў, прычым, прадпрыемца не абавязан аплачваць яго і захоўваць за работніцай яе месца. За шасцідзённае знаходжанне жанчыны ў бальніцы ў час родаў трэба плаціць 500—600 долараў.

Сярод амерыканскіх юрыстаў — толькі 3 працэнты жанчын, сярод інжынераў — усяго 1 працэнт, са 100 амерыканскіх сенатараў — толькі адна жанчына, а з 435 членаў палаты прадстаўнікоў — іх толькі 10.

БЕСПРАЦОЎНЫЯ Ў АНГЛІІ

Колькасць беспрацоўных у Англіі складае цяпер **617 тысяч** чалавек, — гаворыцца ў апублікаваным тут паведамленні міністэрства па пытаннях занятасці і прадукцыйнасці працы. (ак)

БССР

ЗАМЕЖНЫХ

Беларускі друк змясціў артыкул міністра замежных спраў Беларускай ССР А. Гурыновіча — «Пачэсны пасад між народамі». У пачатку артыкула міністр сцвярджае:

«Уся дзейнасць Беларускай ССР на міжнароднай арэне будуецца і ажыццяўляецца на аснове ленінскіх прынцыпаў. Яна паслядоўна накіравана на абарону міру супраць агрэсіі, на абарону дэмакратыі супраць рэакцыі, на эканамічны і культурны росквіт народаў супраць імперыялістычнай палітыкі рабавання і заняволення».

НАВАПОЛАЦКІМ

У Навапалацкім «Нафтабудзе» ўведзена ў дзеянне адна з найбольшых у Саюзе ССР доследна-эксперыментальная атмасферна-вакуумная ўстаноўка па пярвічнай апрацоўцы нафты.

ПРЫРОДУ

Цэнтральная газета «Звязда» змясціла перадавы артыкул — «Берагчы прыроду». Аўтар артыкула канстатуе, што ў сувязі з хуткім развіццём прамысловасці на Беларусі, у нетрах якой адкрыта паклады нафты, жалезных руд, соляў і іншых карысных выкапняў, не ўдзяляецца належнай увагі кардынальнай справе аховы прыроды: ачышчэння водаў рэк і азёр, абмежавання шуму, захавання чысціні паветра. Чалавек наносіць удар у падставы свайго біялагічнага існавання. «Трэба дамагчыся, каб усе прычыны, з-за якіх наносіцца шкода нашай роднай прыродзе, былі ліквідаваны. Павінна актывізаваць сваю дзейнасць Беларускае таварыства па ахове прыроды, якое налічвае каля 1,5 мільёна членаў».

РАКІТНАМУ

Беларускаму празаіку Міколу Ракітнаму споўнілася пяцьдзесят гадоў.

УСЕСАЮЗНАГА

Неўзабаве беларуская сталіца стане месцам IV Усесаюзнага кінафестывалю. Атрыманы пацвярджэнні аб прыездзе на фестываль у сталіцу Беларусі дэлегацый кіно Польшчы, Балгарыі, Чэхаславакіі, ГДР і іншых краін.

БЯРОЗАЎСКАЙ

Амаль паўгода прабылі на магутнай Бярозаўскай ДРЭС в'етнамскія энергетыкі. Яны знаёміліся з вопытам эксплуатацыі вялікіх праматочных катлоў і турбагенератараў у цэхах хімводаачысткі, цеплавой аўтаматыкі і інш. Сумесна з беларускімі тэхнікамі вывучалі яны новую апаратуру, прыборы.

ДЗЕСЯТЫ

У Беларускім дзяржаўным універсітэце імя У. І. Леніна адкрыты дзесяты факультэт — прыкладной матэматыкі.

«ПОШУК»

Пры Гомельскім Палацы культуры пачаў выходзіць вусны часопіс «Пошук».

МУЗЕЙ

У Гудзевіцкай сярэдняй школе на Гродзеншчыне існуе літаратурна-краязнаўчы музей, у якім шмат матэрыялаў з галіны гісторыі культуры і прыроды ваколіцы. (С. Я.)

ПОЛЬШЧА

ПЕРШАМАЙ

Першамайскае свята ў гэтым годзе ў нашай краіне адзначалася ў дні вялікіх гістарычных гадавін: стагоддзя з дня нараджэння Уладзіміра Леніна, 25-годдзя перамогі над германскім фашызмам і павароту да Айчыны старых польскіх зямель над Одрай, Нысай і Балтыкай. Жыхары гарадоў і вёсак усяе краіны заманіфеставалі ў гэты дзень сваю салідарнасць з прагрэсіўнымі сіламі ўсяго свету.

На цэнтральнай дэманстрацыі ў Варшаве на Пляцу Дэфіляд з прамоваю выступіў I сакратар ЦК партыі Уладзіслаў Гамулка. Перадаў ён з першамайскай трыбуны гарачыя пажаданні рабочаму класу, сялянству, працоўнай інтэлігенцыі, воінам і ўсяму грамадству краіны. Затым прамоўца навязаў да 25-ай гадавіны перамогі над гітлераўскім фашызмам, падкрэсліваючы вялікае значэнне перамогі для нашай краіны. Указаў на фундаментальнае значэнне нашай дружбы з Савецкім Саюзам для бяспекі нашых межаў. Гаворачы аб заданнях, якія чакаюць нас у бліжэйшы перыяд, I сакратар ЦК партыі падкрэсліў неабходнасць інтэнсіфікацыі нашага гаспадарчага развіцця. Прамоўца заявіў:

«Сёння, у дні Першамайскага свята, з гэтай агульнадзяржаўнай трыбуны наша партыя звяртаецца да рабочага класа, да ўсіх людзей працы з заклікам:

Развівайце гаспадарчую ініцыятыву на сваіх прадпрыемствах! Умацоўвайце дысцыпліну і парадак! Вышэйшая прадукцыйнасць працы, лепшая арганізацыя, вышэйшы нацыянальны даход абумоўліваюць павышэнне ўзроўню жыцця кожнага чалавека і ўсяго народу. Шукайце новых тэхнічных рашэнняў, забяспечваючых вышэйшую прадукцыйнасць працы. Не ашчаджайце сіл для поўнага росквіту нашай народнай айчыны!»

УЗНАГАРОДЫ

Напярэдадні Першамайскага свята адбылася ў Бельведэры ўрачыстасць адзначэння медалямі 89 заслужаных дзеячаў розных галін нацыянальнай гаспадаркі. Прынялі ў ёй удзел члены найвышэйшых партыйных і дзяржаўных улад. У час урачыстасці з прамовай выступіў I сакратар ЦК партыі Уладзіслаў Гамулка. Складаючы віншаванні адзначаным дзеячам гаспадаркі, падкрэсліў ён значэнне сучаснага нашага этапу гаспадарчага развіцця. У новым 5-гадовым плане прымяняць будзем у нацыянальнай гаспадарцы ў значна шырэйшай ступені эканамічныя крытэрыі, якія раней не заўсёды браліся пад увагу. Трэба хутчэй, чым дагэтуль, пайсці дарогаю тэхнічна-арганізацыйнага прагрэсу, у якім знаходзяцца вялікія рэзервы далейшага эканамічнага развіцця. Дзякуючы гэтаму, будзем магчы павысіць наш жыццёвы ўзровень, а таксама павысіцца наша пазіцыя ў міжнародным плане. Будзем на столькі мацнейшыя, на колькі лепшая будзе наша прадукцыя, мацнейшая прамысловасць, вышэйшы экспарт. (п)

ВАЯВОДСТВА

ПЕРШАМАЙ

Урачыста адсвяткавалі беластачане свята Першамая. У першамайскай дэманстрацыі калону ўзначальвалі тэкстыльшчыкі — гонар Беластока, за імі — металаапрацоўшчыкі, будаўнікі, дарожнікі і транспартоўцы, сувязісты. Усе яны не шкадавалі сіл, выконваючы прадукцыйныя планы, змагаючыся з цяжкасцямі, якія стварыла нам сёлета суровая і доўгая зіма, і цяпер ішлі ў калоне, задаволеныя дасягнутымі поспехамі, гатовыя далей працаваць на карысць сваёй айчыны.

Першамайскую дэманстрацыю замыкала беластоцкая моладзь — студэнты, школьнікі, спартсмены.

V СЕСІЯ ВРН

28 красавіка адбылася V сесія Ваяводскай рады нарадовай. Галоўная тэма сесіі — ацэнка выканання гаспадарчага плана і бюджэту ваяводства за 1969 год. З дакладам выступіў намеснік старшыні прэзідыума ВРН Е. Зентара. Падкрэсліў ён, што ў мінулым годзе наступіла далейшае грамадска-гаспадарчае развіццё нашага рэгіёну. Узрос прамысловы і сельскагаспадарчы патэнцыял. Нягледзячы на неспрыяльныя ўмовы, глабальная прадукцыя ў ваяводстве ўзрасла на 1%, сярэдні ўраджай чатырох асноўных збожжавых культур павысіўся з 18 да 19,2 цэнтнераў з гектара. У мінулым годзе былі аддады ў карыстанне мэблёва-тапіцэрская фабрыка ў Сувалках, склад — халадзільнік у Беластоку, жалеза-бетонны завод у Элку, керамічны завод у Ляўкове і іншыя. Прамоўца падкрэсліў таксама дасягненні і ў іншых галінах гаспадаркі, у асвеце, службе здароўя і інш. Асабліва шмат месца ў дакладзе, а затым і ў дыскусіі было прысвечана асаблівым цяжкасцям у сельскай гаспадарцы, звязаным з неспрыяльнай зімой і вельмі зацяжной вясной. Нямала было і крытычных заўваг у адрас асобных галін гаспадаркі.

СПРАВЫ КАРМОЎ

У мінулым тыдні адбылося таксама пленарнае пасяджэнне Камітэта па справах сельскай гаспадаркі пры ВК ПАРП. Прысвечана яно было працы калектываў сельскагаспадарчых спецыялістаў у нашым ваяводстве. Вёў пасяджэнне сакратар ВК ПАРП Ст. Кудла. Прысутнічалі на пасяджэнні I сакратар ВК партыі А. Лашэвіч, прэзас Ваяводскага саюза сельгасгурткоў Ю. Родзік, кіраўнік сельскагаспадарчага аддзела ВК ПАРП Ст. Грыгалеўскі, кіраўнік аддзела сельскай гаспадаркі і лясніцтва Прэзідыума ВРН Ст. Завадзінскі, першыя сакратары і сельскагаспадарчыя сакратары павятовых камітэтаў партыі, намеснікі старшынь прэзідыумаў павятовых рад, члены камітэта і прадстаўнікі працуючых на вёсцы устаноў.

Ацэньвалася праца калектываў спецыялістаў у Аўгустоўскім і Бельскім паветах. У абодвух паветах сцверджаны былі вялікія магчымасці павелічэння прадукцыі шляхам лепшага загаспадаравання лугоў і выганаў, лепшай арганізацыі кармавой базы, лепшага догляду жывёлы. (яч)

Niedziela, 10 maja

8.05 Program dnia. 8.10 TV Kurs Rolniczy: „Ochrona roślin”. 8.45 „Przypominamy, radzimy”. 9.00 Dla młodych widzów: „Dom” — film TVP („Czterej pancerni i pies”). 10.55 Program filmowy. 14.00 „Przemiany”. 14.30 Dla dzieci: „Skoczek-Toczek” — widowisko Państw. Teatru Lalek „Pleciuga” w Szczecinie. 15.20 „Portrety” — Mieczysław Szczuka. 16.00 „Wielka gra”. 17.00 „Szlakami zabytków”. 17.20 „Pociągiem przez świat” — film. 17.45 „Balet na lodzie” film radz. 18.05 PKF. 18.15 „Wieczorne melodie” — program TV radzieckiej. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Skąd my się znamy”. 20.50 „Żenia, Żenieczka i Katiusza” — film fab. radz. 22.05 Magazyn Sportowy.

Poniedziałek, 11 maja

14.25 i 22.35 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 15.30 Przerwa. 16.35 Program dnia. 16.40 Dziennik. 16.50 Dla dzieci: „Zwierzyniec”. 17.35 „Echo stadionu”. 17.55 „Dzieło jednego pokolenia” — film radz. 18.10 „Kino Filmów Animowanych”. 18.40 „Sztafeta reporterów” („Eureka”). 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: „Epilog Norymberski”. 22.15 Dziennik.

Wtorek, 12 maja

10.00 Dla szkół: (kl. IV) „Z biegiem Odry”. 10.20 „Męska rozmowa” — film fab. radz. 12.00 „Wybieramy zawód”. 12.20 Przerwa. 12.45 Przysposobienie Rolnicze: „Kontraktacja i opas bydła rzeźnego”. 13.30 XXIII Wyścig Pokoju: Praha — Warszawa — Berlin. Transmisja z uroczystości otwarcia Wyścigu (Praha). 14.25 i 23.00 Politechnika TV I roku. Matematyka. 15.30 Przerwa. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.45 XXIII Wyścig Pokoju. Sprawozdanie z zakończenia I etapu na trasie Praha — Karlove Vary. 17.30 Telewizyjny Ekran Młodych. 19.05 „Lektury współczesne”. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Męska rozmowa” — film fab. radz. 21.35 Estrada Literacka „Pieśni do źródeł” — liryka słowacka („Strofy poezji świata”). 22.25 Dziennik. 22.40 Kronika Wyścigu Pokoju.

Środa, 13 maja

10.00 „Geminus” — film włoski. 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Fizyka — „Ruch drgający”. 11.25 Przerwa. 11.55 Dla szkół: (kl. VIII) Chemia — „Cement”. 12.25 Przerwa. 14.25 i 23.25 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 15.30 Przerwa. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.45 XXIII Wyścig Pokoju. Sprawozdanie z zakończenia II etapu na trasie Karlove Vary — Pilzno. 17.35 Dla dzieci: „Kino Bolka i Lolka” — wieczór filmów. 18.05 TV Kurier Warszawski. 18.20 „Wyprawy” — film. 18.45 Wszechnica TV: „Sztuka liczenia”. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Geminus” — film wł. 21.00 „Światowid”. 21.30 PKF. 21.40 Studio Współczesne: W. Wodecki — „Rzecz o zagładzie miasta”. 22.50 Dziennik. 23.05 Kronika Wyścigu Pokoju.

Czwartek, 14 maja

8.15 Matematyka w szkole: „Zagadnienia usprawnienia procesu nauczania matematyki” cz. II. 8.45 Przerwa. 11.55 Dla szkół: (kl. VIII) Język polski — „Julian Tuwim”. 12.25 Przerwa. 14.25 i 22.50 Politechnika TV I roku. Fizyka. 15.30 Przerwa. 16.30 Program dnia. 16.35 Dziennik. 16.45 XXIII Wyścig Pokoju. Sprawozdanie z zakończenia III etapu na trasie Pilzno — Usti n/Łabą. 17.35 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem”. 18.35 TV Kurier Białostocki. 18.50 „Giełda rozrzutności”. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Wspólniczka” — film TV ang. 21.00 „Rozmowy o książkach”. 21.15 „Ludwik van Beethoven” — wieczór kameralny. 21.45 „Refleksje”. 22.15 Dziennik. 22.30 Kronika Wyścigu Pokoju.

Piątek, 15 maja

10.55 Dla szkół: (kl. VII) Wychowanie obywatelskie — „Legitymacja”. 11.25 „Wspólniczka” — film TV ang. 12.20 Przerwa. 12.45 Dla szkół: (kl. II—III lic.) Przysposobienie obronne — „Działanie oddziału samoobrony w rejonie porażenia”. 13.15 Przerwa. 14.25 i 23.15 Politechnika TV I roku. Fizyka. 15.30 Przerwa. 16.30 Program dnia. 16.35 Dziennik. 16.45 XXIII Wyścig Pokoju. Sprawozdanie z zakończenia IV etapu na trasie Usti n/Łabą — Hradec Kralove. 17.30 Dla młodych widzów: „Szkoła Jungów Latającego Holendra”. 18.05 TV Kurier Mazowiecki. 18.20 „Poligon”. 18.50 Śpiewa Cembrzyńska. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 Film TVP. 20.30 „Kraj”. 21.10 Teatr TV: „Dwie tłuste gęsi”. 22.40 Dziennik. 22.55 Kronika Wyścigu Pokoju.

Sobota, 16 maja

9.15 „Droga do sukcesu” — film fab. USA. 10.55 Dla szkół: (kl. III lic.) Biologia — „Badania nad biocenozą Puszczy Białowieskiej”. 11.25 Przerwa. 11.55 Dla szkół: (kl. VI) Geografia — „Wybrzeże Bałtyku”. 12.25 Przerwa. 14.25 TV Kurs Rolniczy: „Zasady BHP w ochronie roślin”. 15.00 Wychowanie fizyczne naszych dzieci. 15.10 Program tygodnia. 15.30 Przerwa. 16.10 Program dnia. 16.15 „Oferty”. 16.25 Dla młodych widzów: „Konkurs 5 milionów”. 17.25 Dziennik. 17.35 Międzypaństwowe spotkanie w piłce nożnej Polska — NRD. W przerwie ok. 18.20 Film. 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.20 „25 lat Wielkiej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia i Telewizji” — koncert. 21.10 Dziennik. 21.40 „Kariera” — program rozrywkowy. 23.10 „Droga do sukcesu” — film fab. USA.

Piątek, 8 maja

8.05 Nowiny. 8.15 Dla dzieci. 8.45 „Dziewczynka szuka ojca”. Film fab. 10.15 Festiwal zespołów amatorskich Moskwy. 14.15 Program dnia. 14.20 Nowiny. 14.30 O Wołgogradzie i Mińsku. 14.55 Akademia i koncert z Pałacu Zjazdów. 19.00 „Operacja Dźwina”. 19.45 „Droga do Berlina”. Film fab. 21.15 „Salwa zwycięstwa”. 21.50 Międzynarodowy turniej gimnastyczny (Sofia). 22.20 Nowiny.

Sobota, 9 maja

8.00 Nowiny. 8.15 Film TV. 9.00 W. Ardamacki. „Ja — 11-17”„ Spektakl TV. Część I. 10.05 Program muzyczny. 10.35 „Toast zwycięstwa”. 12.10 Finałowe biegi o nagrodę „Prawdy”. 12.25 „25 lat Zwycięstwa”. 13.00 Koncert Zespołu im. Aleksandrowa. 14.20 Finałowe biegi o nagrodę „Prawdy”. 15.00 „Artyści — żołnierzom Armii Radzieckiej”. Koncert. 15.50 „Rok 1945”. TV film dokument. 16.50 Minuta milczenia. 17.10 Nowiny. 17.15 Program literacki. 17.40 „Wiosna 45”. 17.55 „Salwa Zwycięstwa”. 18.25 Koncert życzeń. 18.55 Salwa świąteczna. 19.15 TV film fab. 20.25 „Artyści — żołnierzom Armii Radzieckiej”. Dalszy ciąg koncertu. 21.25 Nowiny.

Niedziela, 10 maja

8.00 Dla uczniów. 8.15 „Ziemia i ludzie”. 9.00 W. Ardamacki. „Ja — 11-17”. Część II. 10.00 Dla uczniów. 11.00 Nowiny. 11.05 „Radość spotkania”. 11.35 Dla uczniów. 12.35 Przegląd międzynarodowy. 12.50 „Wieś dla frontu”. 13.20 „Cyrk w studio”. 13.45 „Piosenki dróg frontowych”. 14.30 „Tak było...” 15.20 „Szkatułka muzyczna”. 15.30 Wyzwolenie Czechosłowacji. 16.00 Nowiny. 16.05 „Klub filmowy”. 17.05 TV film fab. 19.00 „Europa po 25 latach”. 19.45 Koncert z Kijowa. 20.45 Międzynarodowy turniej gimnastyczny (Sofia). 21.30 Nowiny.

МІТЫНГ ДРУЖБЫ

Як мы ўжо інфармавалі, 19 красавіка ў Кузніцы адбыўся мітынг дружбы жыхароў Гродзенскага і Сакольскага паветаў. Кузніца — прыгранічная мясцовасць. Побач знаходзіцца польска-савецкая граніца, граніца, якая не дзеліць, а яднае два брацкія народы — беларускі і польскі, граніца дружбы і супрацоўніцтва Беластоцкага ваяводства і Гродзенскай вобласці.

Дружба і супрацоўніцтва ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі сталі жыватворчай крыніцай, вялікай сілай у супольным маршы да лепшай будучыні. Тут, на граніцы, прадстаўнікі ўлад Гродзенскай вобласці і Беластоцкага ваяводства, Гродзенскага раёна і Сакольскага павета, як браты, сустракаюцца і сардэчна паціскаюць рукі.

19 красавіка, у 100-ую гадавіну з дня нараджэння вялікага Леніна і ў 25-ую гадавіну з дня падпісання дагавору паміж Польшчай і Савецкім Саюзам аб дружбе, супрацоўніцтве і ўзаемнай дапамозе, спатканне пераўтварылася ў вялікую маніфестацыю пачуццяў непарушнай, вечнай дружбы.

А 10-ай гадзіне сустракаюцца дзве калоны і прадстаўнікі ўлад старадаўнім звычаем абменьваюцца хлебам і соллю. Ад імя Сакольшчыны хлеб і соль уручае сакратар Павятовага праўлення

Хлеб і соль ад імя Гродзенскага раёна ўручыў прадстаўнікам Сакольшчыны дырэктар гаспадаркі Сельскагаспадарчага інстытута ў Гродне Аляксандр Грудзінко.

выражаецца радасць поспехамі ў будаўніцтве камунізма і сацыялізма, ўшаноўваецца памяць вялікага Леніна, яго жыватворчых ідэй. На гэтых дзвюх мовах удзельнікі мітынгу прымаюць таксама два тэксты рэзалюцыі — з вуснаў сакратара ГРН у Кузніцы Вітальда Абялы і дырэктара сярэдняй школы ў Азерах (Гродзеншчына) Мікалая Лямяшкі. Тэксты рэзалюцыі, як і папярэднія прамовы, гаварылі аб значэнні ідэй Леніна, аб значэнні 25 год таму назад падпісанага дагавору паміж Польшчй і СССР, аб польска-савецкай дружбе, аб супрацоўніцтве Беласточчыны і Гродзеншчыны.

На гэтым мітынг канчаецца. Аркестр іграе інтэрнацыянал.

Пачынаецца другая, своеасаблівая частка спаткання, таксама вельмі важная. Пачаліся сустрэчы паміж знаёмымі, сваякамі, завязваліся новыя знаёмствы, абмен

Прадстаўнікі ўлад Гродзенскага раёна і Сакольскага павета на трыбуне.

Сустрэча першага сакратара Павятовага камітэта ПАРП ў Сакольцы Івана Дзянісюка з першым сакратаром Райкома КПБ у Гродне Піліпам Дайнэкам.

сельскагаспадарчых гурткоў Генрык Мірон, а ад імя гродзенцаў — дырэктар гаспадаркі Сельскагаспадарчага інстытута Аляксандр Грудзінко. Пасля разам усе набліжаюцца да прыгожа ўдэкараванай трыбуны. Аркестр іграе гімн Савецкага Саюза, гімн Польшчы і гімн Беларусі. Пачынаецца мітынг. Выступаюць з прамовамі Іван Дзянісюк і Піліп Дайнэка. Яны абменьваюцца сувенірамі. Пасля выступаюць з прамовамі старшыня Павятовага праўлення Саюза вясковай моладзі Станіслаў Леаш, і ад імя Камсамола студэнтка Сельскагаспадарчага інстытута Надзя Лях. Гучаць беларускія і польскія словы, якімі адрасамі, падарункамі, супольныя абеды. А ў харчавыя прадукты кузніцкае спатканне было добра забяспечана як сакольскімі, так і гродзенскімі гандлёвымі ўстановамі. Варта сказаць і аб мастацкіх выступленнях самадзейнікаў Гродзенскага раёна, якія ўсім вельмі спадабаліся.

Спатканне ў Кузніцы пакінула многа ўражанняў, спрыяла паглыбленню дружбы двух братніх народаў, двух раёнаў — Гродзенскага і Сакольскага.

Міхась Хмялеўскі

Фота Цаф — Сянько

Удзельнікі мітынгу.

АЛЕРТ VI

● ГАРЦЭРСКАЯ АКЦЫЯ ●

7 мая г.г. начальнік ЗГП абвясціў VI алерт Перамогі. Усе гарцэрскія дружыны ў баявой гатоўнасці. Найважнейшае — запамятаць ключ, пры дапамозе якога на найбліжэйшым зборы дружын можна будзе прачытаць алертавыя заданні.

Амаль традыцыйна беластоцкія гарцэры масава прымаюць удзел у алертах і вельмі сумленна выконваюць свае заданні. Пасля папярэдніх алертаў застаўся трывалы след у шматлікіх вёсках і гарадах.

Сёлетні алерт з'яўляецца ўдзелам ЗГП у святкаванні 25-ай гадавіны перамогі над фашызмам і 25-ай гадавіны вяртання Польшчы на Балтыйскае мора.

VI алерт складаецца з двух частак. Першая частка мае лозунг «Трывалы след народнай памяці» і з'яўляецца ўшанаваннем, складзеным у Дзень перамогі над Гітлераўскім фашызмам у гонар усіх тых, што ў час II сусветнай вайны аддалі жыццё за Айчыну. Другая частка алерту будзе адбывацца пад лозунгам «Польскія рэкі плывуць у Балтыйскае мора» і будзе звязана з морам і вадою.

Што датычыць заданняў VI алерту Перамогі, дык частка з іх будзе такімі ж, як у папярэднія алерты. Гарцэры будуць апекавацца месцамі народнай памяці, будуць прымаць удзел у мясцовых святкаваннях Дня Перамогі, будуць прызнаваны значкі апекуна месца народнай памяці гарцэрам і гарцэрскім інструктарам.

Аднак прадугледжваюцца і зусім новыя заданні VI алерту. Першыя заданні звязаны з лозунгам першай часткі алерту: дружыны павінны з настаўнікамі і гаспадарамі памяшканняў арганізаваць або папоўніць ужо існуючыя Пакоі народнай памяці. Дружыны павінны збіраць экспанаты, звязаныя з II сусветнай вайной і першым перыядам народнай улады.

Другое заданне будзе звязана з вадой. У першую чаргу — трэба развучыць новую песню пра мора і выслаць паштоўку з прывітаннем экіпажам гандлёвых і рыбацкіх караблёў, а таксама тым, што знаходзяцца на Горкім возеры па прычыне ізраільскай агрэсіі. Пэўнага роду падсумаваннем гэтага задання будзе арганізаванне ў канцы школьнага года мерапрыемства, тэматычна звязанага з Днямі мора і 25-годдзем вяртання Польшчы на Балтыйскае мора. Апрача таго, трэба выканаць адно з запрапанаваных заданняў: арганізаваць турнір ведаў аб моры, марской гаспадарцы, аб гісторыі і развіцці ваеннай гаспадаркі; арганізаваць вечарыну, звязаную з морам; масавая навука планавання; выкананне простых водных прылад і г.д.

Як выконваць паасобныя заданні — шырока пішуць гарцэрскія газеты і часопісы. Мы паведамляем не столькі гарцэраў, колькі тых, хто будзе назіральнікам або памочнікам у рэалізацыі гарцэрскага алерту Перамогі. Здаецца, што павінны ў гэтую акцыю ўключыцца масава члены ЗМВ і БГКТ. Вельмі пажаданым было б ва ўмовах нашага ваяводства, каб члены ўпамянутых вышэй арганізацый пашукалі сярод сваіх сяброў, напрыклад, былых матросаў, якія многа цікавага могуць расказаць гарцэрам. Напэўна ў кожнай вёсцы, дзе ёсць дружына ЗГП, знойдзецца адзін або і некалькі членаў ЗМВ, якія б маглі дапамагчы ў навучанні школьнікаў плаваць.

Зразумела, гарцэрскія дружыны павінны задбаць пра тое, каб прыцягнуць да сябе асабліва былых гарцэраў сваёй дружыны. А гэта ў многім залежыць ад дружынавага.

А. К.

Настаўнікам!

ЗРАБІЦЕ САМІ

«Ніва» з прыемнасцю аднатавала факт, што настаўнікі беларускай мовы выкарыстоўваюць нашыя матэрыялы, у якіх друкуем узоры навуковых дапаможнікаў да вывучэння беларускай мовы. Сёння падаем узор табліцы «Правярай напісанне зычных галоснымі». Настаўнікам, якія будуць выконваць пададзеную ніжэй табліцу, раім, каб падкрэсленыя літары напісаць іншым колерам (найлепш чырвоным).

ПРАВЯРАЙ НАПІСАННЕ ЗЫЧНЫХ ГАЛОСНЫМІ

грыб-грыбы	плот-платы	бярозка-бярозы
слуп-слупы	нож-ножык	просьба-прасіць
сядзь-сядзі	кош-кошык	касьба-касіць
барацьба-бароцца	стужка-стужак	луг-лугі
загадка-загадаць	груз-грузіць	магчымасць-магу

Эх, час касьбы, вясёлы час! (Я. Колас)

Эх, скошаны луг, — і зніклі краскі бы тыя чары мілай казкі. (Я. Колас)

(ак)

УЛАСНАЯ ДАРОГА

Ужо ў першым зборніку Я. Чыквіна «Іду» відаць, што паэт выбраў сабе ўласную і арыгінальную дарогу. Важнай праблемай у яго творах з'яўляецца час. Час — як праміnанне, зменлівасць з'яў, як у чалавеку, так і ў акружаючым яго свеце. Назіраем гэта ў абодвух яго зборніках («Іду», «Святая студня»). Паэт пераконвае нас, што лічыцца не пасіўнасць, застой, але тое, што робім, тое што перажываем. Нават боль і пакута могуць быць незнішчальнай прыгажосцю. Чалавек хоць і адыходзіць беспаваротна, пакідае аднак тое, што стварыў. І гэта яго вартасць. І гэта яго перамога над часам.

Вызначу прызнанне паэта: не для славы і не для багацця, «адно скрыпучае пяро...» («Майстэрня паэта»).

Паэт актыўна ўдзельнічае ў сучасным жыцці. Яго назіранні поўныя захаплення здабычамі навукі і тэхнікі. Яго ўражлівасць на падзеі вялікая. І візія, якую нам перадае, гаворыць, што паэт знайшоў прыгожую, арыгінальную дарогу.

Шэраг загалоўкаў зачарпнуў проста з прыроды («Вясна», «Іду лесам», «Восень — я — вясна»). Цікавіць яго тое, што нас акружае: краявід, але краявід непарыўна звязаны з чалавекам, краявід як абшар штодзённай дзейнасці людзей. Часта глядзіць на свет у горкім і іранічным настроі. Але ўсё гэта падпарадкавана лапідарнасці і прастаце. Свет бярэ канкрэтна. І на фоне — людзей. Карціны ўнушальныя. Згоду чалавека на ўласнае праміnанне — найцяжэйшую згоду — абгрунтоўвае перамогай маладога жыцця новых пакаленняў.

Тут ёсць і прыгожыя эротыкі. Каханне паэт паказвае шырока, як неадлучную частку людскога жыцця. Паказвае яго асаблівую ролю, падкрэсліваючы значэнне абодвух бакоў — псіхічнага і фізічнага адчування.

Тут вершы з рыфмай і без рыфмы. Рыфма выступае радзей, чым рытм. Часта, дзякуючы рытму, верш атрымлівае прыгожую, далікатную меладыйнасць.

Адчуваецца, што паявіўся ў нас новы, арыгінальны паэт.

Ганна Цыганчук

ЧЫТАЙЦЕ і РАСПАЎСЮДЖВАЙЦЕ «НІВУ»!

10 ГОД ДАРОТЫ ЛАБАНОЎСКАЙ

«Знайсці сэнс існавання — гэта значыць стварыць рэчы і вобразы такімі, якімі іх бачыць і адчувае чалавек». Так сказала аўтар — мастак Дарота Лабаноўская ва ўступе да сваёй выстаўкі жывапісу, якую экспанавала ў клубе Міжнароднай прэсы і кніжкі ў Беластоку у дзесяцігоддзе сваёй мастацкай творчасці.

«Ніва» складае беластоцкаму мастаку свае сардэчныя пажаданні ў яе дзесяцігоддзе, таксама таму, што Дарота Лабаноўская — адзін з цікавейшых мастакоў нашых часоў. Яна атрымала I ўзнагароду ў белавежскім мастацкім пленеры 1969 года, які зваўся «Чалавек і прырода». Яна з'яўляецца старшынёй Беластоцкага аддзела Саюза польскіх мастакоў. Яна — мастацкі рэдактар беластоцкага месячніка «Кантрасты». Яна, урэшце, звычайны і вельмі ветлівы чалавек.

Далейшых, многіх год творчых неспакойных мастацкіх пошукаў, Дарота!

(вл)

Фота Цаф-Сянько

ПРЫВІТАННІ АД ПАРТЫЗАНСКАГА КАМАНДЗІРА

Днямі атрымалі мы ліст і здымак ад былога начальніка штаба партызанскага атрада імя Хмяльніцкага, які дзейнічаў на Гайнаўшчыне, з прывітаннямі для беластоцкіх сяброў па барацьбе. Вось яны:

У сувязі з набліжэннем дваццаціпяцігоддзя з дня поўнай перамогі над фашысцкай Германіяй мне хочацца праз газету «Ніва» перадаць свае сардэчные прывітанне і пажадаць усяго найлепшага ў жыцці былым партызанам, партызанскім сувязным і ўсім тым, хто актыўна дапамагаў нам змагацца супраць нямецкіх акупантаў на тэрыторыі Беластоцкага ваяводства ў гады Вялікай Айчыннай вайны, асабліва: былому дэсантніку, палкоўніку Войска Польскага Яну Анацку, партызанскім камандзірам Аляксандру Юрчуку і Уладзіміру Койлу з Беластока, Уладзіміру Шаралу з Відава, Бельскага павета; пражываючым цяпер у Дубінах і Навасадах, Гайнаўскага павета, былым нашым партызанам Сцяпану Койлу і яго жонцы Анне, Рыгору Саевічу, Цярэнцію Януўскаму, Фёдару Беглюку і Фёдару Трэдалю; былым сувязным нашых атрадаў Івану Вапу і Уладзіміру Гарманюку з Доўгага Брода, Гайнаўскага павета, а таксама таварышам з Арэшкава на Гайнаўшчыне, сакратару партарганізацыі Васілю Раманюку і старшыні рады народовай Ежы Назарыку, якія мінулай восенню запрасілі мяне ў Польшчу на адкрыццё помніка нашым загінуўшым партызанам.

Уладзімір Шаўчэнка — былы начальнік штаба атрада імя Хмяльніцкага, Беластоцкага партызанскага злучэння.

Сустрэча са старымі сябрамі. На гэтым дворы Ул. Шаўчэнка сустрэўся з Чырвонай Арміяй - вызваліцелькай. Стаяць злева направа гаспадар двара, былы сувязны Іван Вапа з жонкай, Уладзімір Шаўчэнка і старшыня ГРН у Арэшкаве Ежы Назарык. Фота зроблена ў 1969 г.

Паведамленне

У СПРАВЕ ГІТЛЕРАЎСКАГА ЛАГЕРА ДЛЯ ВАЕННАПАЛОННЫХ У КВАРТАЛЕ НОВЭ МЯСТО Ў БЕЛАСТОКУ.

Акруговая камісія даследавання гітлераўскіх злачынстваў у Беластоку звяртаецца з просьбай аб паведамленні імён, прозвішчаў і актуальных адрасоў былых палонных гітлераўскага лагера для савецкіх палонных у квартале Новэ Място ў Беластоку, тых што жывуць, і тых, што памерлі або былі замучаны.

Адначасова просім усіх, хто ведае аб злачынствах, учыненых у гэтым лагеры, звязацца з камісіяй пісьмова або тэлефанічна.

Камісія вядзе ў гэтай справе следства, каб выявіць магчыма ўсе абставіны, у якіх арганізавалася лагер, трактаванне палонных, расстрэльванне палонных у недалёкім лесе нямецкай камендатурай лагера.

Інфармацыі і матэрыялы трэба высылаць на адрас:
Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Białymstoku, ul. Skłodowskiej-Curie Nr. 1, pokój 60, tel. 20441, wewn. 31.

Каму матацыкл?

У цэнтральнай варшаўскай сядзібе ПКО кожны месяц адбываюцца лясаванні матацыклаў, прызначаных на прэміі для ўласнікаў матацыклавых ашчадных кніжак. Апошняе лясаванне адбылося 20 красавіка. Між іншым прынясло яно шчасце двум жыхарам Беластоцкага ваяводства. Матацыклы вылясавалі: уласнік ашчаднай кніжкі ПКО № 785.106 UO з Беластока і ўласнік ашчаднай кніжкі ПКО № 786833 UO з Бельскага павета.

Такім чынам на дарогах Беласточчыны ездзіць ужо 214 матацыклаў, якія трапілі ў рукі іх уласнікаў дзякуючы ПКО.

Пры нагодзе прыпамінаем, што кожны той прымае ўдзел у лясаванні матацыклаў, хто на сваёй спецыяльнай (матацыклавай) кніжачцы ПКО мае адложаных прынамсі 3000 зл. ПКО на кожныя 300 такіх ашчадных кніжак штоквартал прызначае па адным матацыклі. Калі ашчаднасці павялічацца да 4500 зл., тады ўзрастаюць шанцы ў лясаванні, бо ашчадная кніжка прымае ўдзел у лясаванні раз на два, а не раз на тры месяцы. Болей падрабязна паінфармуе чытачоў кожная пляцоўка ПКО.

(вр)

Пачатак на стар. 1

ВЯСНА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА

У аматарскім мастацкім руху ідзем на развіванне разнародных форм гэтага руху: не толькі пачаўшых нашых драмгурткоў, але ўсё больш хораў і вакальных груп, эстрад, груп жывога слова, гурткоў дэкламатараў і г.д.

Усё больш разумеем, што нашаму аматарскаму мастацкаму руху патрэбны кваліфікаваныя кадры музыкантаў, харэографаў, наогул людзей — спецыялістаў. Беларускае таварыства стараецца забяспечыць беларускі аматарскі рух такімі кадрамі.

Вялікае наступленне пачынае Беларускае таварыства на народную культуру Беласточчыны. Выдабыць, паказаць і захаваць яе прыгажосць — за гэта пакаленні скажуць дзякуй!

Усхваляваныя новымі імкненнямі, вясенні аптымізмам і радаснымі майскімі днямі, жадаем нашым дзеячам шчасця і поспехаў у іхняе свята і цяпер ужо кажам — дзякуй!

Вера Леўчук

БАБА—ШАВЕЦ

Мужчына рассмяяўся і сказаў:

— Там бабы лупяць боты ажно курава куралём ідзе... Там у Чорнай Беластоцкай, у шаўцоўскай арцелі...

Мужчына пагасіў папяросу і на гэтым наша размова фактычна закончылася.

У шаўцоўскіх арцелях Беластоцкага ваяводства выпрабляецца ў год больш шасцісот тысяч пар рознага абутку, пераважна, першагатунковага. У наступнай пяцігодцы выраб падвоіцца. Іван Сабалеўскі, шэф працоўнай арцелі скуранай прамысловасці, мілагучна названай «Супрацоўніцтва», клапоціцца:

— Хвароба, маем клопат з кліентамі: усё ім чагосьці новага хочацца...

Іван Сабалеўскі гаворыць скромна: «Супрацоўніцтва» аб'ядноўвае шмат шаўцоўскіх арцеляў усходняй часткі Беластоцкага ваяводства, якія даюць прадукцыю зайздроснай якасці. Іншыя маюць клопат з атрыманнем заказаў — «Супрацоўніцтва» такой бяды не ведае: заказы перавышаюць вытворчыя моцы ўсіх «супрацоўніцкіх» арцеляў.

— Будзем прымаць на працу жанчын, — кажа Сабалеўскі, вяртаючыся да майго расказу аб гутарцы з тым рагочучым мужчынам. — Жанчына па сваёй працаздольнасці ў шаўцоўстве ў нічым не ўступае мужчыне...

Цяперашняе шаўцаванне мала падобнае да колішняга: машыны робяць шмат што за чалавека. Абразок шаўца з малатком ў руцэ, пахіленага над капылом, можна ўбачыць у хаце рамесніка-шаўца. У шаўцоўскай арцелі гэта не такі часты від. У Чорнай Беластоцкай жанчыны, перад усім, шыюць халявы. Там іх штосьці каля сарака і з дваццаць мужчын. Амаль гэтаксама выглядае арцель у Бранску. Адна арцель у Крынках, найстарэйшая з усіх, яшчэ не «абаблена», як заўважыў з удзыхам палёгкі адзін з шаўцоў. Але як шэф, Іван Скроўба, не такі крытычны да шаўцоўскіх здольнасцей жанчын.

Шаўцоўскае рамяство пераходзіць у рукі жанчын гэтаксама, як краўцаванне. Машына замяняе цяжкую працу і дае шанцы жанчынам занятца больш даходнымі прафесіямі.

Разам з тым трэба сцвердзіць, што развіццё шаўцоўскіх арцеляў ліквідуе ў нейкай меры беспрацоўе сярод жанчын, асабліва надакучлівае ў мястэчках без прамысловасці. У такіх мясцінах, як Бранск, шаўцоўская арцель з'яўляецца амаль адзіным горадаствaральным элементам, які ажыўляе мясцовы рынак і тавараабарот. За першы квартал арцель выпусціла каля дзевятнаццаці тысяч пар дзіцячага абутку, які знайшоў амаль маланкавы збыт і на Беласточчыне, і па-за Беласточчынай. За два гады, не пазней як за тры, пачнецца разбудаванне шаўцоўскай арцелі ў Крынках і вартасць яе прадукцыі будзе набліжацца да дзесяці мільёнаў злотых у год. Цяпер — каля чатырох. Пры добрай арганізацыі дастаўкі сыравіны ёсць магчымасці ўвесці двухзменную вытворчасць.

«Супрацоўніцтва», званая шаўцамі-беларусамі «Супраца» (добра і карацей), займаецца пашырэннем сеткі шаўцоўскіх паслуг: чаравік «настроіць», падноскі новыя даць, заднік падклеіць, латку на халяву нацыць, а то і новыя боты на заказ зрабіць (здаровыя, ручной работы, без паркай гумы пад пальцамі). Такія пункты рамесных паслуг будуць адкрыты або і ўжо адкрыты ў — Гарадку, Заблудаве, Міхалове, Бранску, па вёсках нават. У Крынках не маюць яны асаблівага сэнсу, бо шаўцоў там хоць адбаўляй і другім дадавай — чатырыста год таму назад было іх там ужо каля дваццаці.

Сёлета «Супраца» дасць на восемдзесят восем мільёнаў злотых прадукцыі, што азначае 660 тысяч пар рознага абутку.

(СЯ)

ДОБРЫ ГОД

Пад канец месяца красавіка г.г. адбылася ў Беластоку V сесія Ваяводскай рады нарадовай, у час якой радныя ацанілі гаспадарчыя дасягненні ў мінулым 1969 годзе, а затым прынялі пастанову, якая зацвярджае вынікі гаспадарчай дзейнасці на Беласточчыне.

Пастанова сцвярджае:

«У 1969 ГОДЗЕ НАСТУПІЛА ДАЛЕЙШАЕ ГРАМАДСКА-ГАСПАДАРЧАЕ РАЗВІЦЦЁ ВАЯВОДСТВА».

І гэта найважнейшае. Крок за крокам ідзем пастаянна наперад. Вядома, хацелася б неісці, а бегчы, хацелася б, каб хутчэй паляпшалася нашае жыццё. Аднак у гаспадарцы цуды не здараюцца. У гэтай галіне заўсёды трэба за ўсё плаціць мазолістай чалавечай працай.

У чым жа тады праяўляецца прагрэс у грамадска-гаспадарчым жыцці Беласточчыны?

Афіцыйны дакумент Ваяводскай рады так вось адказвае на гэтае пытанне:

«Праяўляецца ён ва ўзросце прадукцыйных сіл прамысловасці і сельскай гаспадаркі, у стварэнні новых месц працы і навукі, у пабудове новых жылых і сацыяльна-бытавых аб'ектаў.»

Ды на дадатак, — сцвярджаюць радныя, — гаспадарылі мы болей разумна, лепш выкарыстоўвалі машыны і працавалі больш выдайна.

У мінулым годзе бюджэт нашага ваяводства ўпершыню наблізіўся да 4 мільярдаў злотых. Гэтую суму проста цяжка сабе ўявіць. Ды няма патрэбы. Хопіць ведаць, што яна была выкарыстана дзеля нашага агульнага дабра, што не схаваў яе ў стальным сейфе нейкі капіталіст.

Беласточчына мае ўсё яшчэ хлебаробніцкі характар і таму нас перад усім цікавяць вынікі ў гэтай галіне нашага гаспадарчага жыцця.

Усё тое, што вырасла дзякуючы цяжкай працы сялян у 1969 годзе, эканамісты ацанілі на 16 мільярдаў 160 мільёнаў 400 тысяч зл. — амаль на 1 мільярд 400 мільёнаў злотых больш ад дасягненняў у прамысловай прадукцыі.

Трэба памятаць, што быў гэта для сельскай гаспадаркі цяжкі год. Перажылі мы доўгатрывалую засуху. І пры тых неспрыяльных умовах гаспадары з Беластоцкага ваяводства змаглі абагнаць сялян з іншых раёнаў. Калі сярэдні ўзровень валавой (глабальнай) сельскагаспадарчай прадукцыі ў краіне быў у мінулым годзе ніжэйшым на 4,7 працэнта ў параўнанні з папярэднім годам, дык пры такіх жа самых умовах у нас, на Беласточчыне, наступіў прырост на 1 працэнт.

Ці варта адразу хваліцца гэтым адным працэнтам?

Трэба памятаць, што адзін працэнт ад 16 мільярдаў — гэта 160 мільёнаў злотых, гэта больш-менш 16 шматпавярховых, па-сучаснаму абсталяваных пачатковых школ.

Хлебаробы Беластоцкага ваяводства па прадукцыі збожжа ўпершыню пераскрочылі ўзровень аднаго мільёна тон. Пры мінулагодняй спякоце змаглі яны даць дзяржаве на звыш 10 працэнтаў больш збожжа, чым у 1968 годзе. Гэта вельмі істотная справа, бо збожжа ўсё яшчэ нам не хапае, вымушаны мы купляць яго за мяжой.

У мінулым годзе сярэдні ўраджай чатырох асноўных збожжавых культур у Беластоцкім ваяводстве склаў 19,2 цэнтнера з аднаго гектара. **Быў гэта самы высокі ўраджай у гісторыі ваяводства.** Мы памалу, аднак пастаянна даганяем перадавыя па сельскай гаспадарцы ваяводствы нашай краіны. Сведчыць аб гэтым удвая хутчэйшы ад сярэдняга агульнапольскага ўзроўню прырост ўраджайнасці ў параўнанні да 1968 года — у краіне на 3,2 працэнта, у нас — на 6,7 працэнта.

Таму няма клопату са скупкай збожжа. Праходзіць яна планава і ўжо нашы сяляне адставілі на скупачныя пункты звыш 200 тысяч тон зярністага багацця.

Таксама паспяхова закончыўся мінулы год для нашых жывёлаводаў. І ў гэтай галіне абагналі мы агульнадзяржаўныя паказальнікі па тэмпе развіцця жывёлагадоўлі. Мясабойні наракаюць аднак на слабую якасць беластоцкай жывёлы. Амаль зусім не сустракаюцца ў нас каровы і ялоўкі, якіх можна было б кваліфікаваць у першы, самы вышэйшы клас.

План скупкі жывёлы нашае ваяводства перавыканала больш чым на 2 працэнты.

Урэшце, варта ведаць, што ў 1969 годзе:

- праведзена меліярацыя на 12.305 га зялёных угоддзяў і 6.145 га поля;
- электрычнае святло атрымала 132 вёскі;
- пабудавана 7 аграномовак, 3 філіялы дзяржаўных машына-трактарных станцый;
- 8 водаправодаў і 9 глыбінных калодзежаў;
- ПГР-ы атрымалі 454 жылыя кватэры і 1900 месц для жывога статку.

Значыць, быў гэта добры год.

М. Нурэцкі

© PDF: Kamunikat.org 2020 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

НАЦЫЯНАЛЬНЫЯ СПРАВЫ

Доўгі ўжо час варшаўскі літаратурны часопіс «Współczesność» друкуе артыкулы вядучых польскіх сацыёлагаў на тэму адносін нацыянальнай традыцыі да праблем нашай сучаснасці. Такі характар мае перш за ўсё абшырны сацыялагічны нарыс вядомага сацыёлага Ежы Шацкага пад загалоўкам «Традыцыя і ўтопія ў еўрапейскай думцы», друкаваны ў 2—4 нумары часопіса. Ва ўступе, які папярэдзіў гэты нарыс, рэдакцыя часопіса заахвочвае да дыскусіі над праблемай: ці празмернае навязванне да традыцыі, гісторыі, не вядзе да ўмацавання ў грамадстве кансерватыўных установак — нават тады, калі шучае першынства маюць праграмныя традыцыі?

Нарыс Е. Шацкага ў поўнай меры паднімае гэтае пытанне. Указвае ён на канфлікт, выступаўшы ў мінулым. Рэвалюцыйнай салідарнасці сённяшняга пакалення, пачынаўшага нанава будову грамадскай рэчаіснасці, кансерватысты супрацьстаўлялі заўсёды салідарнасць сённяшняга пакалення з мінулымі пакаленнямі, баронячы такім чынам старых грамадскіх устройстваў.

ПРАБЛЕМЫ ТРАДЫЦЫІ І СУЧАСНАСЦІ

Новым у гэтым канфлікце паміж, — як аўтар называе, — традыцыяй і ўтопіяй, было выдабыццё і навязанне да г. зв. прагрэсіўных традыцый, да тых элементаў гісторыі, якія паслужыць могуць змене існуючых сёння суадносін, а не іх утрыманню. Прагрэсіўныя традыцыі ў розных народаў шырока выкарыстаў у сваёй прапагандзе марксісты. У далейшай частцы свайго нарыса аўтар аналізуе эвалюцыю марксісцкай думкі ў адносінах да нацыянальнай традыцыі, пачынаючы ад вядомага сцвярджэння Маркса, што пралетарыі не маюць айчыны, і да выказванняў некаторых сённяшніх марксістаў, якія даказваюць, што дабро нацыі патрабуе правядзення сацыялістычнай рэвалюцыі.

У гэтым апошнім выпадку супольнасць нацыі стаецца вартасцю, вышэйшай ад міжнароднай супольнасці пралетарыята. Е. Шацкі звяртае таксама ўвагу на розніцу ў падыходзе да нацыянальнай традыцыі ў Маркса і ў Леніна.

Іншым аўтарам «Współczesności» з'яўляецца Ежы Вятр, сацыёлаг, які нядаўна апублікаваў кніжку па марксісцкай сацыялогіі нацыі пад загалоўкам «Naród i państwo». У апошніх нумарах «Współczesności» Е. Вятр друкуе цыкл артыкулаў аб сацыялістычнай нацыі. З'яўляецца яна фрагментамі новай кніжкі Е. Вятра аб фармаванні сацыялістычнай польскай нацыі. Аўтар сцвярджае, што сацыялістычная рэвалюцыя, якая адкрыла ўсім працоўным доступ да скарбаў нацыянальнай культуры, стварыла ўмовы для поўнага і астатковага інтэгравання народных мас у рамках новага народу. Таму ўзнікненне сацыялістычнай нацыі з'яўляецца паслядоўным завяршэннем нацыянальнатворчага працэсу, працэсу фармавання народнай нацыі.

Аўтар разглядае таксама праблемы фармавання асабовасці, нацыянальнага характару, уплыву гісторыі на асабовасць, мадэлі тыповага паляка сучаснай сацыялістычнай нацыі.

На ўвагу заслугоўвае таксама замешчаная ў 5 нумары «Współczesności» рэцэнзія на кніжку Ежы Вятра «Naród i państwo», напісаная іншым польскім сацыёлагам Уладзіславам Маркевічам. Маркевіч палемізуе з акрэсленнем нацыі, прынятай Вятрам. Вятр лічыць, што асноўнай рысай нацыі, адрозніваючай яе ад іншых грамадскіх груп, з'яўляецца існаванне «дзяржаўнага пачуцця» — імкненне да стварэння і ўтрымання ўласнай нацыянальнай дзяржавы. Маркевіч выказвае свае засцярогі да такога акрэслення істоты нацыі.

Варта таксама адзначыць, што на старонках часопіса «Współczesność» ідзе дыскусія на тэму народнай культуры, фальклору і будучыні этнаграфіі.

У. Паўлючук

Снуе свае думы пра дубы і сосны белавежскія др Ч. Аколуў — кусташ Белавежскага прыродазнаўчага музея. На здымку бачым экспанаты народнай творчасці Гайнаўшчыны. Углыбі — мастацкія калектывы.

Хор гайнаўскага аддзела Беларускага таварыства.

Лявон Саласцюкевіч зграбна ляпіў са звычайнай гліны надзвычайныя збаночкі. Калі такі збанок свежы, трэба трымаць яго ледзь датыкаючы, бо лёгка ўгінаецца.

Фрагмент выстаўкі аб гайнаўскай зямлі: графіка Анатоля Корзуна і прыгожы народны ручнік з вёскі Дубіны.

РАСКАЗВАЕ ГАЙНАЎСКАЯ ЗЯМЛЯ

Клуб прафесіянальных саюзаў у Беластоку разам з Беластоцкім таварыствам культуры распачаў арыгінальную акцыю пахвалы Беласточчыны і яе культуры. Называецца акцыя «Чужое хваліце...» У практыцы выглядае гэта так: у клубе адбываюцца вечары, на якіх прадстаўляецца адзін нейкі раён Беласточчыны з усім, што ў гэтым раёне найцікавейшае, з яго людзьмі, з яго дасягненнямі, з яго праблемамі. Было ўжо тры такія вечары — сувальскі, курпёўскі і апошні, можна б яго назваць, пушчанскі. Бо ў апошнім устала перад намі гайнаўская зямля, на якую Белавежская пушча мае свой непамінаючы ўплыў. Некаторыя з гайнаўскіх дзеячоў культуры, згуртаваныя цяпер у новапаўсталым Таварыстве прыяцеляў гайнаўскай зямлі, выступаюць з навуковым тэзісам, што аблічча іх павета сфармавалася пушчай.

На сваім вечары ў Беластоку гайнавяне прадставілі вельмі ўсебакова свой раён. Юліюш Айжаноўскі кідаў на экран каляровыя здымкі старой і новай Гайнаўкі, гаварыў пра яе асаблівасці. Каларытным было гэтае падарожжа ў часе да крыніц узнікнення горада і яго назвы (праўдападобна, ад даўней працякаючага праз Гайнаўку ручая Гайна, ад якога застаўся толькі слабенькі след).

Чэслаў Аколуў з Белавежы расказваў пра пушчу. Таксама пра пушчу вёў свае таямнічыя апавяданні Станіслаў Бароўскі — навуковы працаўнік Белавежскага інстытута млекакормячых: «Бачу, проста на мяне прэ велізарны дзік...»

На сценах развесілі гайнавяне выстаўку: працы ўласных мастакоў Віктара Кабаца і Анатоля Корзуна, творы народнай культуры — прыгожыя дываны і ручнікі з вёскі Дубіны. Лявон Саласцюкевіч — слаўны кляшчэлеўскі ганчар на вачах цікаўных ляпіў сівыя збаночкі з гліны.

Выступілі з песнямі два калектывы — жаночы хор аддзела Беларускага таварыства з Гайнаўкі, і група спевакоў з вёскі Дубіны. Гайнаўскі жаночы хор прыгожа аб'яўляў Мікалай Сац. Яго беларускія жарты дасканала разумела беластоцкая публіка і рэагавала вясёлым смехам. Гайнаўскія харысты выступілі першы раз, маюць вельмі прыемныя ўборы. Абодва калектывы яшчэ маладыя, і будучыня, пры старанай працы, перад імі.

У перапынках з рэпрадуктараў ліліся аўтэнтычныя народныя песні гайнаўскіх вёсак у выкананні вясковых жанчын (шкада, што толькі старых). Этнаграфічны запіс гэтых песень зрабілі студэнты кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага ўніверсітэта пад навуковым кіраўніцтвам прафесар доктар Антаніны Яблонскай. Быў гэта таксама кавалак гайнаўскага раёна — адзін з цікавейшых.

Вера Леўчук

Фота Цаф — Сянько

НОВАЯ ЛЕНІНСКАЯ ВЫСТАЎКА

Чарговая ленінская выстаўка ў беластоцкім музеі рэвалюцыйнага руху прысвечана кніжкам на ленінскую тэму, пісаных або самім Леніным ва ўсіх перыядах яго багатай палітычнай дзейнасці, або іншымі аўтарамі пра Леніна. Другая частка выстаўкі паказвае Леніна ў польскім рэвалюцыйным руху. Тут людзі, тыя што з Леніным супрацоўнічалі, тыя, што неслі яго ідэю ў народы, тыя, што яго бачылі. На выстаўцы некалькі асоб з Беласточчыны (яшчэ жывуць), якія таксама бачылі Леніна жывым. (вл)

РЫХТУЕЦЦА З'ЕЗД АБСАЛЬВЕНТАЎ

Педагагічныя ліцэі ў гэтым годзе заканчваюць сваю дзейнасць, выпускаючы апошніх абсальвентаў. Педліцэй у Бельску Падляшскім заканчвае сваю 20-гадовую працу.

З гэтай нагоды, па ініцыятыве групы абсальвентаў педліцэя і былой раённай камісіі адукацыі некваліфікаваных настаўнікаў, нядаўна створаны камітэт арганізацыі з'езду абсальвентаў. У склад камітэта ўвайшлі таксама першы сакратар Павятовага камітэта ПАРП **Ю. Пяхоўскі** і старшыня Прэзідыума ПРН **Л. Пэрэк.**

Камітэт арганізаваў розныя камісіі і пастанавіў склікаць з'езд 27 і 28 чэрвеня г.г. У з'ездзе могуць прыняць удзел абсальвенты бельскага педліцэя і абсальвенты т. зв. «рэянуўкі». Складчына ад адной асобы — 200 зл. Заявы трэба высылаць у адрас Педагагічнага ліцэя ў Бельску Падляшскім.

З'езд абсальвентаў бельскага педліцэя — гэта важная палітычная падзея ў павеце. Трэба памятаць, што на працягу 20 год існавання ліцэй выпусціў каля **1000 абсальвентаў**, якія засілілі рады настаўніцкіх кадраў пераважна Бельскага, Гайнаўскага і Сямяціцкага паветаў. **Палова з гэтага ліку — гэта настаўнікі, рыхтаваныя спецыяльна для беларускіх школ.**

Камітэт запрапанаваў наступную праграму: даклад дырэктара М. Канашынскага аб ролі і дасягненнях педліцэя, арганізаванне кола абсальвентаў, танцавальная вечарына, даклад аб дасягненнях асветы ў Бельскім павеце, сустрэча з павятовымі ўладамі, мастацкая частка. У мастацкай частцы выступяць абсальвенты, былыя члены хору, а пакіруе імі таксама абсальвент педагагічнага ліцэя ў Бельску А. Лукашук.

(ак)

KONTRASTY

Майскі нумар беластоцкага месячніка «Кантрасты» перш за ўсё шырока адзначае 25-ую гадавіну перамогі над фашысцкай Германіяй. Адзначае яе, друкуючы многа матэрыялаў пра ўдзел у баявых дзеяннях нашых землякоў. Аказваецца, што былі яны на ўсіх франтах. Баранілі Маскву, Ленінград, Сталінград, штурмавалі Монтэ-Касіна (каля 300 чалавек), вызвалялі вёскі пад беларускім мястэчкам Леніна і мясцовасці, якія крывёю запісаліся ў гісторыі другой сусветнай вайны.

Набліжаецца сезон турыстычных вандровак. Дык «Кантрасты» запрашаюць у Белавежскую пушчу. Аўтар артыкула Крыстына Фалінская прапануе і дакладна апісвае тры турыстычныя шляхі праз пушчанскі гушчар. Варта яе паслухаць.

Эліза Ажэшка і яе сувязі з Беласточчынай, асабліва з горадам Сувалкі — гэта тэма добра абгрунтаванага артыкула Зыгмунта Філіповіча. Пры нагодзе даведваемся, што ў Сувалках, якія зараз з'яўляюцца павятовым цэнтрам у Беластоцкім ваяводстве, на працягу васьмі гадоў (ад 1906 г.) выходзіў на польскай мове «Тыгоднік Сувальскі».

У літаратурнай частцы «Кантрасты» знаёмяць чытачоў з паэтам Аляксеем Казберуком. Нарадзіўся ён у Юшкавым Грудзе і моцна адчувае свае сувязі з вёскай, з Беласточчынай, што выражаецца ў яго творах. Казберука трэба лічыць адным з найбольш таленавітых мясцовых аўтараў.

І яшчэ адна істотная для нас навінка: «Кантрасты» ўвялі новую пастаянную рубрыку — «Паленіка ў суседзяў за мяжой». Рэдактар гэтай рубрыкі мае намер інфармаваць чытачоў аб праявах польскай культуры ў Савецкай Беларусі. У майскім нумары можам даведацца аб перакладах польскай літаратуры на беларускую мову, асабліва аб змесце зборніка перакладаў «Ад Буга да Одры».

Апрача гэтага «Кантрасты» пішуць: пра артыстаў беластоцкіх тэатраў, якія заваявалі ў плебісцыце першае месца, пра дасягненні беластоцкіх навуковых пляцовак, пра спулдзельчае жыллёвае будаўніцтва, пра праектантаў тканіны ў фастаўскім камбінаце і пра многія іншыя справы. (вр)

КУТОК ГАСПАДЫНІ

ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

У апошнім нумары мы шмат гаварылі пра мёд, які раілі ўвясці ў штодзённы рацыён для кожнага чалавека: ад груднога дзіцяці да дарослых і старых людзей.

Мёд найлепш ужываць у натуральным выглядзе: мазаць на хлеб з маслам, дадаваць да кіпячонай вады з лімонам ды піць і г.д. Але можна з мёду рабіць вялікія прысмакі. Сёння мы рашылі падзяліцца з вамі адным з іх. Падаем рэцэпт на дасканалы, нештодзённы

МЯДОВА-АРЭХАВЫ ТОРТ

Торт гэты асабліва раім зрабіць, калі якраз у каго-небудзь выпадзе ўрачыстасць, а асабліва, калі гэтая ўрачыстасць датычыцца дзяцей (мёд ім патрэбны, а арэхі — адвечны іх прысмак).

Для торта найлепш узяць круглую форму — тартоўніцу, але можна таксама зрабіць яго ў форме прадаўгаватай ралады.

Цеста для торта падрыхтоўваецца вельмі проста: 10 дэкаў (100 г) мёду, 3 сырыя яечкі, 25 дэкаў (250 г.) мукі, 5—10 дэкаў (50—100 г) змеленых арэхаў, 10 дэкаў (100 г) цукровай пудры і 1 чайную лыжачку соды або парашку да пячэння дакладна размешваем, каб атрымалася адналітая маса.

Цяпер на тартоўніцы альбо на прадаўгаватай бляшцы (калі мы вырашылі зрабіць раладу) трэба спячы з атрыманай масы тонкія бліны (яны атрымліваюцца адразу цвёрдыя). Тартоўніцу альбо бляшку, каб атрымаліся бліны такія, якія павінны быць, трэба толькі памазаць цестам, каб роўна прыкрыць дно бляшкі. Цеста аднаразова не павінна быць замнога.

Спечаныя раней бліны на 24 гадзіны перад падачай на стол перакладваем крэмам, які робім наступным спосабам.

15 дэкаў (150 г) масла, 5 альбо 10 дэкаў змеленых арэхаў і 25 дэкаў (250 г) цукру дакладна расціраем, каб маса атрымалася вельмі пульхная, амаль, як пена.

На адной шклянцы малака варым будынь (малочны кісель). Будыню трэба ўзяць паўпачкі, найлепш каб быў ванілінавы, альбо да сметанковага дадаць палову палачкі ваніліну, які трэба дробна пакроіць. Пасаладзіць будынь і астудзіць яго.

Астуджаны будынь трэба дадаваць пакрысе да масла, расцертага з цукрам і змеленымі арэхамі, расціраць усё, не спяшаючыся, а пасля гэтага дадаць яшчэ сок з цэлага лімона.

Зрабіўшы торт, добра было б палажыць наверху на крэме палавінкі валошскіх арэхаў.

Гарантуем, што торт атрымаецца не паспаліты, а смаку яго няхай пазайздросціць найбольш вытворны бісквітны торт.

Гаспадыня

Гітлераўцы марылі прайсці па маскоўскіх вуліцах і плошчах — яны прайшлі па іх 17 ліпеня 1944 года, але не як пераможцы, а як пераможаныя. На здымку: 57600 нямецкіх ваеннапалонных, захопленых Савецкай Арміяй пад Мінскам, канваіруюцца праз Маскву.

НЕМЦЫ СТРАЦІЛІ КАЛЯ 600 САМАЛЁТАЎ

Дваццаць пяць гадоў таму назад закончылася II Сусветная вайна, найбольш крывавая вайна ў гісторыі чалавецтва, — вайна народаў. Пачаткам яе з'явіўся напад гітлераўскай Нямеччыны на Польшчу ў 1939 годзе. Мала хто ведае, што польская ваенная авіяцыя нанесла сур'ёзныя страты нямецкай Люфтвафе. Гітлераўскае камандаванне кінула два паветраныя флоты супраць Польшчы, разам каля тысячы васьмісот самалётаў. З таго ліку збітых было каля шасцісот, кожны трэці.

Польскі паветраны флот складаўся з 433 самалётаў, у большасці добра ўзброеных і абсталяваных нярэдка лепш, чым нямецкія. Упярэдадзень выбуху вайны польскае камандаванне перамясціла ўсе самалёты на сакрэтныя аэрадромы. Першыя налёты Люфтвафе былі налётамі на пустыя аэрадромы, на якіх былі ўстаноўлены для непазнакі непрыдатныя самалёты, спісаныя на лом. Толькі ў панядзелак, 4 верасня, немцы разгадалі падман і правялі налёт на ваенны сакрэтны аэрадром у Куцінах, дзе знаходзіўся дзесяты дывізіён бамбардыроўшчыкаў. Знішчана тады два самалёты тыпу «Лось». Берлін тым часам даўно ўжо раструбіў цэламу свету аб поўным знішчэнні польскай ваеннай авіяцыі.

Люфтвафе правяла ўсяго пяць налётаў на раскрытыя ваенныя аэрадромы. Страты, прычыненыя ў выніку тэтых налётаў, не былі значнымі. Асноўныя сілы польскай ваеннай авіяцыі заставаліся ў цэласці. Найбольшы нямецкі налёт меў месца на аэрадроме ў Гайдуках, на ўсходзе. Тады разбіта семнадцаць «Карасёў», лінейных самалётаў. Разам немцы за ўсю вайну разбілі на аэрадромах 24 польскія самалёты, інакш кажучы — пяць працэнтаў усіх. Такая праўда.

Польскія лётчыкі мужна змагаліся супраць агрэсараў. У паветраных баях загінула 325 самалётаў. Знаходзіліся яны амаль бесперапынна ў палётах, каб хоць крыху абмежаваць разбоі велізарнай Люфтвафе. Трэба сказаць, што нямецкія страты ў авіяцыі аказаліся значна большымі, чым польскія страты. Характэрна, што толькі 19 польскіх самалётаў было збіта нямецкай зенітнай артылерыяй. Гінулі яны ў непасрэдным змаганні з нямецкімі крыжамі на польскім небе.

Змаганне польскіх лётчыкаў дало б большыя вынікі, калі б існавала на аэрадроме добрая тэхнічная база: варштаты, запасовыя часткі, патрэбная колькасць механікаў. Здаралася так, што з трох выпрацаваных самалётаў складалі адзін. Наглядаўся таксама некаторы балаган у аперацыйнай службе самой арміі, якая памылкова збіла аж 33 свае разведчыя самалёты.

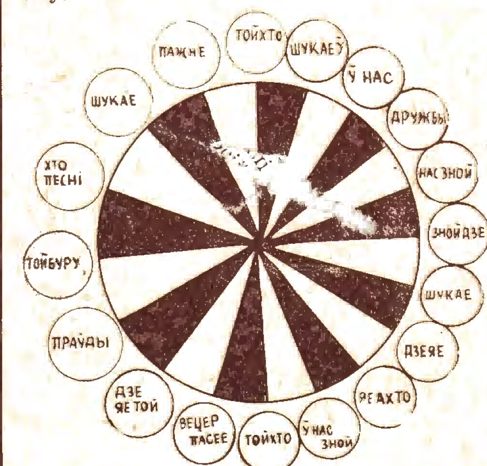
У Румынію эвакуавана 98 прыдатных самалётаў. Самых лётчыкаў за ўсю вайну загінула каля пятай часткі. Амаль усе, што засталіся жыць, прабраліся на Захад, у Францыю. Затым, пасля разгрому Францыі, якая ўпала на калені хутчэй, чым меншая ад яе Польшча, польскія лётчыкі прабраліся ў Англію, у Паўночную Афрыку, дзе ў першай фазе вялікай вайны былі амаль галоўнай сілай аліянцкай авіяцыі: яны абаранілі Англію.

(а-ся)

Літаратурныя гульні

ШТО ТУТ ЗАШЫФРАВАНА?

На малюнку зашыфравана страфа з паэмы М. Танка «Пражскі дзённік». Каб прачытаць яе, трэба знайсці першы кружок і рухацца ад яго па гадзіннікавай стрэлцы, кожны раз прапускаючы аднолькавую колькасць кружкоў.

Адказы прысылайце па адрасу: Redakcja tygodnika „Niwa", Białystok, ul. Wesołowskiego 1 да 21.V.1970 г.

Сярод тых, хто прышле правільныя адказы разлясуем кніжныя ўзнагароды.

Развязка з 16 нумара «Нівы» ад 19.IV.70 г:

Шчасце так не даецца,
І яго не купіць.
Шчасце сеецца, жнецца,
Шчасце ў кузнях куецца,
У мартэнах кіпіць!

ШЧ 79	АС 88	ЦЕ 97	ТА 50	КН 59	ЕД 68	АЕ 77
ЧЧ 87	АІ 96	ЯГ 56	ОН 58	ЕК 67	УП 76	ІЦЬ 78
ШЧ 95	АС 55	ЦЕ 57	СЕ 66	СЦ 75	ЦА 84	ЖН 86
СЦ 54	ЦА 63	ШЧ 65	АС 74	ЦЕ 83	Ў 85	КУ 94
ЗН 62	ЯХ 64	КУ 73	ЕЦ 82	ЦА 91	Ў 93	М 53
А 70	Р 72	Т 81	Э 90	Н 92	А 52	Х 61
К 71	І 80	П 89	І 98	Ц 51	Ь 60	! 69

За правільную развязку «Літаратурных гульняў» змешчаных у 12 нумары ад 22.III.70 г. кніжныя ўзнагароды вылясавалі: **С. Ляшэвіч — Орля; Б. Мялешка — Барысаўка; Р. Савіцкі — Шчыты; В. Ваўрэшук — Збуч; Я. Скепка — Заброды; М. Данілюк — Камень; І. Плуг — Кошкі, О. Грэш — Арэшкава; М. Карнілюк — Спічкі; І. Мойсік — Парцава; І. Баўсюк — Мастаўляны; М. Місеюк — Яцэвічы; В. Літвінюк — Якубова; А. Панфілюк — Дубічы Царкоўныя; Л. Вавульская — Беласток; Н. Антанюк — Стрыкі; Д. Срачынская, Я. Леўчук — Войшкі, Я. Грыгарук — Зубава; М. Васілюк — Дубічы; Т. Корч — Тафілаўцы; А. Хомчык — Новы Востраў; Ю. Баена — Мокрэ.**

Рэдагуе А. Карпюк

Чвэрць стагоддзя назад

Бургдорф зноў узяўся за тэлефонную трубку. З бамбасховішча адказалі, што Гітлер усё яшчэ сядзіць за чаем, Бургдорф у суправаджэнні Фегелейна і Гюншэ адразу накіраваўся туды, каб далажыць Гітлеру аб паведамленні Крэбса. Вартавыя з асабістай аховы Гітлера і службы бяспекі, якія стаялі на пастах ля бамбасховішча, са здзіўленнем паглядзелі на Бургдорфа і Гюншэ, якія з'явіліся ў такі ранні час. Бургдорф папрасіў далажыць Гітлеру, што ў яго ёсць важнае данясенне, Гітлер адразу выйшаў у прыёмную, дзе чакалі Бургдорф, Фегелейн і Гюншэ. Як заўсёды, калі да Гітлера прыходзілі з нечаканым дакладам, выраз яго твару быў насцярожаны. Бургдорф далажыў:

— Мой фюрэр! Толькі што званіў Крэбс. У чатыры раніцы пачалося наступленне рускіх на Одэры.

— Дзе? — Гітлера перасмыкнула.

Бургдорф адказаў, што пасля ўраганнага агню рускай артылерыі магутныя рускія танкі і пяхота пачалі наступаць па ўсім фронце. У некаторых месцах пад прыкрыццём цемры рускія спрабавалі фарсіраваць Одэр. Яны вядуць упартыя атакі з прадмесных умацаванняў на заходнім беразе Одэра ў раёне Кюстрына. Гітлер спытаў аб далейшых падрабязнасцях, у прыватнасці, аб тым, ці выведзены своечасова войскі з-пад агню рускай артылерыі, Бургдорф адказаў, што падрабязнасцей Крэбс не паведаміў.

Гітлер учапіўся рукамі ў спінку крэсла. Ён стараўся скрыць сваё хваляванне. Мускулы яго твару сутаргава перасмыкнулі. Ён кусаў губы, што з'явілася ў яго прыкметай вялікага хвалявання. Затым ён спытаў:

— Якая гадзіна?

— Дваццаць мінут шостага, — адказаў Гюншэ.

Гітлер зноў звярнуўся да Бургдорфа:

— Далажыце мне неадкладна, калі паступяць новыя данясенні. Нават калі скажуць, што я лёг. Я ўсё роўна не буду спаць. Скажыце, каб мяне зараз жа злучылі з Крэбсам. Я хачу пагаварыць з ім сам.

Затым Гітлер вярнуўся ў свой кабінет, дзе знаходзіліся Ева Браун і сакратаршы.

У данясеннях, якія паступалі на працягу раніцы, паведамлялася, што рускія вядуць атакі на ўсіх участках фронту і што некаторыя прарывы мясцовага значэння ўдалося ліквідаваць.

Гітлер лёг, але не спаў. Ён некалькі разоў выклікаў Лінге і прасіў яго даведацца ў Бургдорфа або Іагагнмеера[1]), ці няма новых данясенняў з Одэра. Бургдорф і Іагагнмеер, якія падтрымлівалі ўвесь час тэлефонную сувязь з Крэбсам, паведамлялі, што яснай карціны ўсё яшчэ няма, бо сувязь, пашкоджаная агнём рускай артылерыі на некаторых участках фронту, яшчэ не адноўлена.

У гэты дзень, 16 красавіка, Гітлер назначыў дзённую нараду а палове трэцяй. Перад пачаткам нарады ў прыёмнай бамбасховішча Гітлера сабраліся Герынг, Дэніц, Кейтэль, які, пераймаючы некаторых франтавых генералаў, зняў са сваіх штаноў чырвоныя генеральскія лампасы з прычыны блізкасці фронту. Іодль, Крэбс, Колер, Бургдорф, Буле, Вінтэр, Крысціан, Вагнер, Фос, Фегелейн, Хевель, Лорэнц[2]), ад'ютанты Гітлера і некалькі афіцэраў генштаба. Яны стаялі групамі, гучна і ажыўлена размаўляючы аб наступленні рускіх войск на Одэры, якое пачалося на досвітку. Усе выказвалі спадзяванне, што фронт на Одэры ўстаіць.

У прыёмную ў суправаджэнні Бормана са свайго кабінета выйшаў Гітлер. Усе адразу змоўклі, застылі на сваіх месцах і ўзнялі для прывітання рукі. Гітлер хутка прывітаўся за руку з Герынгам, Дэніцам, Кейтэлем, Іодлем і Крэбсам. Ён спытаў у Крэбса:

— Ёсць у вас дакладная карціна падзей на Одэры?

Крэбс адказаў:

— Так, мой фюрэр.

З астатнімі Гітлер прывітаўся кіўком галавы і прайшоў з Крэбсам у пакой нарад. Усе пайшлі за ім. З прычыны наступлення рускіх на Одэры ўдзельнікі нарады з'явіліся ў поўным саставе, у пакоі было вельмі цесна, і некаторым афіцэрам генштаба і ад'ютантам давялося застацца ў прыёмнай. Пакой для нарад змяшчаў не больш як 20 чалавек.

Крэбс пачаў свой даклад з агляду становішча на Одэры. Ён далажыў, што наступленне рускіх удалося спыніць. Вядуцца жорсткія баі, прычым нямецкія войскі, як і рускія, кідаюць у бой тысячы танкаў і гармат. Крэбс падкрэсліў, што наступленне рускіх з самай раніцы бесперапынна падтрымліваецца дзеяннямі авіяцыі. Крэбс далей далажыў, што ў некаторых месцах фронту рускія ўклініліся ў нямецкую абарону. Там супраць іх вядуцца контратакі. Галоўны ўдар рускіх накіраваны з прадмеснага ўмацавання на заходнім беразе Одэра на раён, што на захад ад Кюстрына. Пераправа рускіх войск і наводка мастоў падаўляецца артылерыяй.

Крэбс, паказваючы на карце, далажыў, што рускія з палавіны дня, пасля артылерыйскай падрыхтоўкі, з новай сілай працягваюць наступленне і што становішча нямецкіх войск асабліва ў раёне на захад ад Кюстрына, даволі напружанае. Гітлер устаў з крэсла і здаўленым голасам прамовіў:

— Мы павінны ў што б там ні стала вытрымаць першыя атакі рускіх. Калі фронт скранецца, тады ўсё будзе страчана.

Ён загадаў Крэбсу зараз жа даведац-

ТРЫБУНА чытачоў

РАЗМОВЫ АБ СЕЛЬГАСГУРТКАХ

На Гайнаўшчыне вартасць машын у сельскагаспадарчых гуртках перавышае 55 мільёнаў зл. Дзяржава правяла меліярацыю на 9813 га і загаспадаравала 9240 га зялёных угоддзяў. 82% вёсак у Гайнаўскім павеце электрыфікавана, а таксама шэраг іншых аб'ектаў, якія маюць вялікі ўплыў на развіццё сельскай гаспадаркі. Пакуль што дрэнна прадстаўляецца справа з сеўнікамі для рассявання мінеральных угнаенняў. Ёсць іх у сельгасгуртках 85 конных, 30 штук трактарных і 17 раскідальнікаў да вапны. Гэтую сітуацыю пагаршае яшчэ і той факт, што невялікая колькасць успомненых машын недастаткова выкарыстоўваецца. У мінулым годзе 24 сельскагаспадарчыя гурткі і 2 машына-трактарныя базы ў палявых працах і транспарце не выпрацавалі мінімальнай нормы — 1000 гадзін у год на адзін трактар.

Аб усіх праблемах сельскагаспадарчых гурткоў на Гайнаўшчыне многа гаварылася на павятовым з'ездзе прадстаўнікоў сельгасгурткоў 12 красавіка 1970 года.

Тэкст і фота Віталіс Назарук

Старшыня павятовага з'езда сельгасгурткоў у Гайнаўцы Мікалай Астапчук з вёскі Кавела. Гэта малады гаспадар скончыў курс сельскагаспадарчай падрыхтоўкі.

Выступае з прамоваю старшыня гуртка вясковых гаспадынь з Кляшчэль Софія Згет.

НОВЫ КЛУБ

Ад студзеня т.г. у вёсцы Шчыты ў Бельскім павеце працуе клуб. Сюды асабліва вечарам, штодзённа збіраюцца людзі. Моладзь цяпер мае дзе збірацца, мае дзе арганізаваць культурныя мерапрыемствы. (сс)

Дарагое Сэрцайка!

Маю я вялікую бяду з валасамі. Не ведаю, ад чаго яны выпадаюць, мо ад лупежу, якога не магу пазбыцца. Раілі мне людзі ўсялякія сродкі да мыцця галавы, аднак нічога не памагала. Што рабіць, каб валасы не выпадалі?

А можа купіць сабе так званую «пэруку» ці што там? Мне ж толькі 23 гады! Але дзе купіць? Парай.

Галя з Беластоцкага павета

Галя! Валасы выпадаюць іменна ад лупежу. Гэта хвароба валасоў. Таму найлепш было б, каб ты пайшла да лекара-дэрматолага, які параіць табе, што рабіць. Праўда, у драгерыях і перфумерыях можна набыць усялякія сродкі супраць лупежу і выпадання валасоў, дык можаш паспрабаваць. Раю табе раз на месяц зрабіць наступную адж্ыўку для валасоў: узяць адзін жаўток, 5 дкг свежых дражджоў і бутылачку рыцыны (дастанеш у аптэцы, каштуе 5 зл). Усё гэта добра размяшаць дадаючы да гэтага 2—3 кроплі якога-небудзь шампону, і добра ўватры ў скуру галавы. На пасмараваную галаву надзень гумовы чэпак або кавалак цэлафану і абвяжы ручнікам на 2 гадзіны. Потым галаву вымый. Рабі так раз у месяц. Валасы ўзмоцняцца, набяруць прыгожага колеру. Такую адж্ыўку добра рабіць і на здаровыя валасы. Будуць прыгажэйшыя. Можаш таксама ў драгерыі купіць нямецкую адж্ыўку да валасоў за 14 зл (толькі калі будзеш купляць, папрасі адж্ыўку да ператлушчаных валасоў) пад назвай «Londestral». Вельмі добрая.

Пішучы пра «пэруку», напэўна ты думала аб дапінцы, г. зн. валасах, якія жанчыны прышпільваюць да сваіх, і тады выглядае так, як бы былі прыгожыя густыя валасы. Цяпер вельмі модныя. Пры тваіх валасах можаш сабе купіць. Аднак купіць дапінку ў цырульніка — гэта вельмі дарага (ад 400 да 1000 зл. і больш). Тады раю табе зрабіць інакш. Мо хто-небудзь з тваіх сваякоў, сястра ці цётка, маюць схаваную касу, якую калісьці адрэзалі. Калі не, дык проста ў каго іншага папрасі, на вёсцы ж гэтага нямала. Колер абыякавы, можна пафарбаваць. Прывязі ў горад і аддай цырульніку зрабіць і пафарбаваць. Зрабіць дапінку — каштуе ад 100 да 300 зл. у залежнасці ад колькасці валасоў. У такім выпадку толькі шыццё валасоў будзе каштаваць.

Сэрцайка

З ГІСТОРЫІ ШКОЛЫ Ў ШЫМКАХ

Дзяржаўная школа ў Шымках існуе ад 1905 года. Першым настаўнікам быў Лаўрэн Новік з Лукі. Было тады 3 класы. Настаўнік вучыў цэлы дзень. Абавязкаў навучання не было. Да 1905 года ў Шымках вучыліся дзеці прыватна. Вучыў там раней 7 год Сільвестар Дзун.

У гады санацыйнай Польшчы ў Шымках было 4 класы. Вучылі 2 настаўнікі. Тады трэба было вучыцца ў трэцім класе 2 гады, а ў чацвёртым класе 3 гады. Сямікласная школа была толькі ў Ялоўцы, адна на ўсю гміну. У 1939 годзе ў перыяд савецкай улады пачаткова было ў Шымках 5 класаў. Вучылі 4 настаўнікі, гэта значыць, я і тры — з усходняй Беларусі. Пасля вызвалення ад нямецкіх захопнікаў у 1944 годзе ў верасні я зноў пачаў вучыць у Шымках. Было тут 5 класаў, у якіх вучылася 110 дзяцей. Вучыў пачаткова толькі адзін я, на дзве змены. Пасля сталі працаваць у нашай школе Янка Гайдучэня і Янка Повільч. У 1947 годзе вучылася ў Шымках у школе 285 вучняў. Цяпер там ёсць 8 класаў з 215 школьнікамі. Ходзяць сюды ў старэйшыя класы дзеці з Лявонавіч, Цісоўкі, Буд, Бахуроў і нават з Навасад. (Пэўны час, на працягу 5 год, у Цісоўцы было таксама 7 класаў).

На працягу 25 год пачатковую школу ў Шымках і Цісоўцы закончыла 602 вучняў. Не закончыла пачатковай школы 182 асобы і гэтыя маладыя людзі вучыліся на вечаровых курсах. Многія выпускнікі шымкаўскай пачатковай школы пайшлі вучыцца далей. Вышэйшыя школы закончыла 54 асобы, няпоўныя вышэйшыя — 22, сярэднія — 105 асоб, прафесіянальныя школы — 168 асоб. Яшчэ вучыцца ў розных тыпах школ — 95 чалавек. Многа моладзі выехала на працу ў розныя гарады Польшчы. На гаспадарцы засталася 101 асоба.

Былыя выпускнікі Шымкаўскай пачатковай школы авалодалі многімі прафесіямі. Спецыялістаў па сельскай гаспадарцы і лясніцтве налічваецца 32 чалавекі (6 інжынераў), у ахове здароўя — 32 чалавекі (8 лекараў), у будаўніцтве 37 чалавек (6 інжынераў), у войску і міліцыі 22 чалавекі (10 афіцэраў), у прамысловасці 87 асоб (15 інжынераў), у асвеце працуе 55 чалавек, у гандлі 29 чалавек, ва ўстановах шляхоў зносін 44 чалавек (4 маракі), у радах нарадовых — 17 чалавек.

На працягу 25-ці год народнай улады ў Шымках змянілася амаль усё, змяніліся нават людзі, змяніўся выгляд вёскі. Ёсць тут цяпер пункт аховы здароўя, пункт скупу жывёлы, сядзіба ГРН, пабудаваны вясковыя крамы.

Да вайны, за гады санацыі, у раёне вёсак Шымкі і Цісоўка на працягу 20 год пачатковую 7-класную школу закончылі толькі 24 чалавекі. У сярэдняй школе вучыўся толькі Янка Гайдучэня. Закончыў ён настаўніцкую семінарыю ў Свіслачы.

Як бачым з вышэй паданых лікаў, у Шымках наступіў вялікі прагрэс.

Васіль Дзун
Гайнаўка

ІВАН КІРЫЛЮК

Пісьманосец Іван Кірылюк працуе на пошце ў Дубічах Царкоўных. Яго кожны дзень чакаюць жыхары вёсак Грабавец, Еленка і Чэхі Арлянскія. Прывозіць ён чаканыя лісты і розныя паведамленні. У сваёй вялікай сумцы развозіць па гэтых вёсках таксама 66 экзэмпляраў «Нівы», якую чакаюць многія чытачы. (мх)

НЕЗАДОЎГА СЯЎБА

ПОМ-ы і сельгасгуртковыя майстэрні ў прыспешаным тэмпе праводзяць рамонт машын. У кавалёў таксама звал работы. І плугі, і бораны, і вазы, і спружыноўкі, і іншыя сельскагаспадарчыя прылады рамантуюцца. Незадоўга сяўба аўса. А за ім іншыя культуры трэба сеяць. І таму да гэтай вясковай кампаніі рыхтуюцца ўсе сяляне. (сс)

НОВЫ БРУК

У вёсцы Скраблякі (Беластоцкі павет) не праз усю вёску быў пракладзены брук.

Толькі ў гэтым годзе, дзякуючы супольным намаганням старшыні ГРН у Зубках, солтыса Стэфана Лісоўца і жыхароў вёскі Скраблякі, пачаліся работы пры пракладцы бруку на незабрукаваным адрэзку вуліцы.

Янцал

ЖАНЧЫНЫ З ХАРОШЧЫ

Гурток вясковых гаспадынь у Харошчы мае невялікі харавы калектыў з вельмі цікавай праграмай. Гэты калектыў падрыхтаваў спецыяльны рэпертуар на з'езд сельскагаспадарчых гурткоў Беластоцкага павета, які адбыўся 7 красавіка ў Беластоку. Песні і вершы, з якімі выступілі жанчыны, тэматычна былі звязаны з жыццём сялян, працай сельгасгурткоў і дзейнасцю працаўнікоў павятовага праўлення сельгасгурткоў. Асабліва выдзялялася з калектыву самадзейнікаў сяброўка Кондзяр. Яна сапраўды па-майстэрску «адстаўляла» сатырычныя нумары праграмы.

М. Краўчук

ца, як развіваюцца баявыя дзеянні пад Кюстрынам. Крэбс са сваім ад'ютантам Фрэйтагам фон Ларынгхофенам выйшаў з пакоя для нарад да тэлефона. Ларынгхофен тут жа вярнуўся і папрасіў дазволу ўзяць са стала аператыўную карту фронту на Одэры, каб нанесці на ёй новае становішча. Пакуль Крэбс званіў у Цосен, у штаб-кватэру сухапутных сіл, Герынг, Дэніц, Кейтэль і Іодль запэўнівалі Гітлера, што атакі рускіх войск на Одэры будуць адбіты.

Гітлер зноў указаў на тое, што асабліва важна вытрымаць першыя дні наступлення і прымусіць рускіх панесці вялікія страты. Кейтэль і Іодль гаварылі ў тон Гітлеру. Яны пачалі прыводзіць прыклады з першай сусветнай вайны, калі ў аперацыях з вялікім насычэннем ваюючых войск тэхнічнымі сродкамі барацьбы праціўнік дзякуючы стойкасці нямецкіх салдат мог прасунуцца наперад толькі на некалькі метраў і ўрэшце сцякаў крывёю.

Крэбс і Ларынгхофен вярнуліся ў пакой для нарад праз некалькі мінут. Гітлер паглядзеў на іх з надзеяй, і як толькі на стале зноў расклалі карты, ён схіліўся над імі. Амаль па ўсёй лініі фронту былі праведзены чырвоныя стрэлы, якія азначалі атакі праціўніка. Пад Кюстрынам рускія войскі ўжо глыбока ўклініліся ў абарону немцаў. Крэбс далажыў, што на захад ад Кюстрына рускім удалося на вузкім участку прабіцца праз усю глыбіню абароны. У сувязі з гэтым становішча на гэтым участку яшчэ больш абвастрылася. На ўсіх астатніх участках фронт працягвае трымацца. Камандуючы групай армій на Одэры генерал-палкоўнік Хейнрыці лічыць неабходным у раёне на захад ад Кюстрына адысці, каб прадухіліць расшырэнне прарыву.

У Гітлера вочы палезлі на лоб. Ад гневу на лбе ў яго нацягнуліся жылы. Ён закрычаў:

— Не, мы не адступім ні на адзін метр! Калі мы і на Одэры не ўтрымаемся, то дзе ж яшчэ? Прарыў ля Кюстрына ліквідаваць сёння ж! Перадайце гэты загад неадкладна!

Так запісаў Гюншэ загад Гітлера. Але ці можна было яго выканаць?

(Працяг будзе)

---

1) Адзін з ваенных ад'ютантаў Гітлера.

2) Тут пералічваюцца ўдзельнікі штодзённых аператыўных нарад у Гітлера: Герынг, як галоўнакамандуючы ВМФ, грос-адмірал Дэніц, начальнік штаба вярхоўнага галоўнакамандавання (OKB) генерал-фельдмаршал Кейтэль, начальнік штаба аператыўнага кіраўніцтва OKB генерал-палкоўнік Іодль, начальнік генеральнага штаба генерал пяхоты Крэбс, начальнік галоўнага штаба ВПС генерал авіяцыі Колер, галоўны ваенны ад'ютант Гітлера і начальнік упраўлення кадраў генерал пяхоты Бургдорф, начальнік штаба сухапутных сіл пры OKB генерал пяхоты Буле, намеснік Іодля генерал-лейтэнант Вінтэр, адмірал пры штабе ВМФ контр-адмірал Вагнер, асабісты прадстаўнік СС пры стаўцы групенфюрэр СС Фегелейн, прадстаўнік міністра замежных спраў пры стаўцы Хевель, прадстаўнік нямецкага інфармацыйнага бюро пры стаўцы Лорэнц.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Hugo i Józefina" (szwedzki), 12—13. „Zwariowałeś Toni" (czeski), 14—15. „Dożyjmy do poniedziałku" (radz.), 16—17.

Нараўка

„Między wrześniem a majem" (polski), „Stawka większa niż życie" (polski), 13—17.

Нарва

„Trzy dni Wiktora Czernyszewa" (radz.), „Stawka większa niż życie" (polski), 13—17.

Чыжы

„Partyzant z Lelejskiej góry" (jugosł.), „Stawka większa niż życie" (polski), 13—17.

Дубічы Царкоўныя

„Alfa, Romeo i Julia" (węgierski), „Zjazd rodzinny" (węgierski), 13—17.

Арэшкава.

„273 dni poniżej zera" (polski), „Rzeczpospolita babska" (polski), 13—17.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Winnetou" (jugosł.), III s. „Jedyna szansa" (NRD), 13—17.

Орля

„Kochałem cię" (radz.), „Stawka większa niż życie" (polski), 13—17.

Райск

„63 dni" (polski), „Wyzwanie dla Robin Hooda" (ang.„ 13—17.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Міхалова

„Casanova znad Dunaju" (węgierski), 12—13. „Włoch w Argentynie" (włoski), 14—15. „Czekam w Monte Carlo" (polski), 16—17.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Po wielkiej burzy" (szwedzki), 12—13. „Sami swoi" (polski), 14—15. „Adolf" (franc.), 16—17.

Янаў

„Szepczące ściany" (ang.), 13—17.

Шудзялава

„Przygoda z piosenką (polski), „Trzy klucze" (jugosł.), 13—17.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Taki duży chłopiec" (radz.), 12—13. „Włoch w Argentynie" (włoski), 14—15. „Nowy" (polski), 16—17.

Мельнік

„Pociągi pod specjalnym nadzorem" (czeski), 12—13. „Wyspa na lądzie" (węgierski), 14—15. „Znicz olimpijski" (polski), 16—17.

Мілейчыцы

„Kopciuszek w potrzasku" (franc.), 12—13. „Naczelnik Czukotki" (radz.), 14—15. „Znicz olimpijski" (polski), 16—17.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Gra" (polski), „Toast" (polski), 13—17.

Новы двор

„Lalka" (polski), „Alfa, Romeo i Julia" (węgierski), 16—17.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto I Oddziału Rejonowego PUPiK „Ruch" NBP Nr 150-6-161 w Białymstoku. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23 Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP; Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

B.Z.Graf. W-3 Nakład 7422

Чэшская гумарэска

СЭРЦА МАЦІ

Пані Гакенава вельмі любіла сваіх трох сыноў, хоць і не выказвала гэтага задужа. Усе трое гулялі ў футбол у мясцовай дружыне і кожную нядзелю вярталіся да мамы, пакрытыя сінякамі і славай.

Хоць пані Гакенава зроду не бачыла футбольнага матча, папулярнасць сыноў радавала яе мацярынскае сэрца. У нядзелю яна сядала на лаўцы каля дома і рабіла выгляд, што чытае стары каляндар. У сапраўднасці ж яна чакала першых гледачоў, вяртаўшыхся са стадыёна. Яны прыносілі ёй весткі аб тым, як цудоўна гулялі яе хлопцы, і калі потым яе сыны з мокрымі пасля душа валасамі, смеючыся, прыбягалі і крычалі нешта накшталт: «Чатыры — нуль, мамачка!» — спакойная пані Гакенава коратка адказвала:

— Ведаю.

— Наша мамачка ўсё ведае! — гаманілі сыны і намагаліся абняць яе ўсе трое адразу.

— Пусціце, разбойнікі! — адбівалася пані Гакенава. — Задушыце, мядзведзі, сваю старую маці!

Але аднойчы пані Гакенавай давялося пачуць цяжкую і нярадасную вестку.

Да яе лаўкі прыімчаў нейкі падростак і паведаміў:

— Пані Гакенава, не лякайцеся, але вашаму Ярдзе зламалі нагу. Ён якраз біў па варотах, а абаронца хацеў выбіць у яго мяч, і... вось... Ярду адвезлі ў бальніцу.

Пані Гакенава ціха ахнула і спытала:

— А гол ён усё-такі забіў?

Здэнак Іротка

НІЎКА

КАГО ПАКАХАЦЬ?

Пакахала б лётчыка,
Слаўнага малойчыка,
Але ж ён, вядома вам,
Сёння тут, а заўтра там.
Пашукала б марака,
Але ж буду наракаць,
Бо і ён, як вам вядома,
Вечна ў моры, а не дома.
Мяне ўзяць шафёр бы мог,
Ды ў шафёра сто дарог:
Як імчыцца, хто там знае,
На каго ён паглядае.
Трактарыст на гонейках
Вечна брудны, чорненькі,
Часта пахне ён бензінам,
А я ж модніца-дзяўчына.
Пакахала б пастуха,
Буду вечна уздыхаць,
Бо з вясны да восені
Ён за статкам носіцца.
Выйду, стану над ракой,
Бо на сэрцы непакой,
Буду думаць і гадаць...
Ды каго ж мне пакахаць?

Станіслаў Шушкевіч

Галавапомка

У пустыя кружочкі ўпішыце наступныя шэсць цыфраў: 4, 5, 6, 7, 8, 9, — у такім парадку, каб сума цыфраў кожных трох кружкоў па ўсіх напрамках раўнялася 18.

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

ШАНСЫ

— Шасцідзесяціпяцігадовы багаты халасцяк выграшыў жаніцца на маладой дзяўчыне і раіцца з прыяцелем:

— Як ты думаеш, калі я скажу ёй, што мне пяцьдзесят пяць год, мае шансы павысяцца?

— Я думаю, — адказаў разважлівы прыяцель, — што твае шансы будуць непамерна вышэй, калі ты скажаш ёй, што табе 85.

— Учора на верхнім паверсе было васелле.

СЯБРА РАСІНІ

Неяк запыталі ў Расіні, ці мае ён сяброў.

— А як жа! Ротшыльд!

— Дык гэта ж — банкір! Вы, мабыць, сталі яго сябрам, маючы надзею на выгодных умовах пазычаць у яго грошы.

— Зусім не, — адказаў Расіні. — Я называю яго сябрам таму, што ён ніколі не бярэ ў мяне ў доўг.

ПАЛЯЎНІЧЫ

— Як паляванне?

— Казу падстрэліў.

— У нашых краях — і дзікую казу?!

— Ну, не вельмі каб ужо дзікую. Зусім дзікім аказаўся гаспадар, якому яна належала.

ЗАЦЬМЕННЕ

— Мама, можна, я пайду пагляджу на зацьменне сонца? Усе рабяты глядзяць!..

— Ідзі, толькі не падыходзь блізка!

ДАЛЬНІ ПРЫЦЭЛ

У аднаго гаспадарніка запыталі:

— Навошта вы загадчыка клуба трымаеце, у вас жа і клуба няма?

— Будзе на каго звальваць віну за адсутнасць культмасавай работы.

ВЫКРУЦІЎСЯ

На кантрольнай па матэматыцы настаўнік пытаецца ў вучня:

— Ты ж здаў мне чысты ліст!

— А я задачу вуона рашыў.

У СЯМ'І МАЛАДАЖОНАЎ

Жонка кажа мужу:

— Андрэйку яшчэ трох месяцаў няма, а ён ужо смяецца.

— З каго?..

РАСКАЗ БЫЛОГА САЛДАТА

Ваяка, які панюхаў пораху, расказвае пра былыя паходы. Брэша, на чым свет стаіць.

— Бой быў вельмі зацяты. Варожы снарад трапіў у камандзіра роты. На нашых вачах яму адарвала рукі і ногі. Камроты пакаціўся ў ваду.

— Ну і як, патануў?

— Не, дзе там! Наш камандзір цудоўна плаваў.

— Ах ты, сукін сын, колькі ж яшчэ ты будзеш насіць мне дзяцей?..

ПЕРАСЦЯРОГА

— Не варта жаніцца на прыгожай жанчыне: усе за ёй будуць увівацца і калі-небудзь яна збяжыць ад цябе.

— Нібы так не бывае з непрыгожымі...

— Бывае, але ты тады нічога не страціш.

ТАК І НЕ КІНУЎ ПІЦЬ

П'яніца, грукаючы кулаком у грудзі, кляўся жонцы:

— Вось працверажуся і кіну піць...

На жаль, не кінуў, бо ніколі цвярозым не быў.

Яе падарунак.

ХТО САЛІЎ?

Радзівон прыйшоў у госці да Саўкі. Той, вядома, не мог адпусціць дамоў сябра без пачастунку. Саўка кіўнуў жонцы сваёй Вользе і тая хуценька выслізнула за дзверы.

Пакуль Саўкава жонка бегала па гарэлку, гаспадар мо ў соты раз скардзіўся Радзівону на сваё гора:

— Эх, каб ты ведаў, як аднаму ў гэтым жаночым акружэнні жыць. Жонка — раз, — Саўка пачаў загінаць пальцы. — Цешча — два, дзве шварэні, чацвёра сваіх дачок...

Тым часам на стале з'явіўся пачастунак. Выпіўшы па кілішку, сябры злёгку закусілі салам, потым Саўка гукнуў:

— Гэй, Вольга, дай нам баршчу.

Жанчына паставіла на стол ладную міску наварыстага баршчу.

Радзівон зачэрпнуў, сербануў і... выпусціў лыжку з рук. Здзіўлены гаспадар паспрабаваў сам — боршч быў перасолены. Саўка павольна павярнуўся і злосна паглядзеў на жанчын.

— Вольга, саліла?

— Саліла.

— Цешча, саліла?

— Саліла.

— Нюрка, Аксіння, салілі?

— Салілі.

— Дочкі, салілі?

— Салілі, татачка.

— Ну, дык і я пасалю! — З гэтымі словамі Саўка схапіў салянку і бухнуў усё, што ў ёй было, у міску.

Беларуская песня

СВІЦЯЗЯНКА

СЛОВЫ І. СКУРКО
МУЗЫКА К. ЦЕСАКОВА

Салаўіным майскім ранкам
На семнаццатай вясне,
Свіцязянка, свіцязянка,
Напаткалася ты мне. (2 разы)

Кругам паплыла палянка,
Захістаўся лес стары...
Свіцязянка, свіцязянка,
Воч блакітныя віры. (2 разы)

Праз дажджы і праз маланкі
Я к табе любоў нясу.
Свіцязянка, свіцязянка,
Мая радасць і мой сум. (2 разы)

Свіцязянка, свіцязянка,
Не адна вясна міне.
Ты нязгаснаю заранкай
Вечна будзеш для мяне. (2 разы)

ПАГАВАРЫЛІ

Было гэта ў апошнюю вайну. У вёсцы — немцы. Сядзяць на прызбе два дзяды, а вуліцай немец ідзе.

— Пагавару я з немцам! — кажа адзін дзед.

— А хіба ты можаш па-іхняму? — пытае другі.

— Эгэ ж.

— Ану!

— Агэй, стань-но! — гукае да салдата. Той спыніўся.

— А пацалуй-но туды, дзе цыгана сонца не пячэ!

— Was? — не зразумеў немец.

— Каго хочаце — можаце мяне, а можаце майго кума.

КУРЁЗЫ

Плады пазнання зла

Забараніўшы ў каране прававерным піць віно, Магамет сам, аднак, іншы раз каштаваў сок вінаграднай лазы. А калі яго спыталі, як сумясціць яго паводзіны з яго запаветамі, вялікі прарок адказаў:

— Таму я і патрабую ад веруючых, каб яны не пілі віна, бо па ўласным вопыце ведаю, да якіх згубных вынікаў прыводзіць гэта дурная прывычка.

Метамарфозы

Амаль год гуляў у футбольнай камандзе юніёраў «Ф. К. Сіон» нехта Бол. Федэрацыя футбола Швейцарыі не мела нічога супраць выступлення Бола — толькі трэнер здзіўіўся, чаму юны футбаліст не ходзіць у душ, а распранаецца ўсё ў кутку, адварочваючыся ад ігракоў. У справу ўмяшаліся ўрачы. Выявілася, што гэта... Мадлен. Іграка дыскваліфікавалі.

Праз некаторы час Мадлен Бол зноў з'явілася на футбольным полі, але ў саставе жаночай футбольнай каманды «Мілан». Аказваецца, з 1970 г. у Італіі разыгрываецца футбольны чэмпіянат краіны сярод жаночых каманд. Удзельнічаюць у ім 20 каманд.

Бэйтс не здаецца

Члена таварыства ворагаў громаадводаў Геры Бэйтса, які жыве ў англійскім горадзе Дархэме па вуліцы Мэйн-стрыт, дом 13, напаткала бяда: у дом ударыла маланка. Пажар удалося патушыць, і пажарнікі пачалі пераконваць Бэйтса паставіць, нарэшце, громаадвод.

Але стойкі вораг громаадвода не здаўся. Ён пайшоў сваім шляхам: з гэтага часу яго адрас — Мэйн-стрыт, дом 11 а.

Смяюцца з намі

Калі б кожны атрымаў усё, чаго хоча, на свеце нічога нікому не засталося б.